

*Un dimoni
en pràctiques*

Carles Bellver Torlà

*Un dimoni
en pràctiques*

Carles Bellver Torlà

Contes, 8

Edició de l'autor 2026

Revisió dels textos 14/20260415

Copyright 2026 Carles Bellver Torlà

Aquesta obra està subjecta a la llicència Reconeixement-NoComercial 4.0 Internacional de Creative Commons. Per veure una còpia de la llicència, visiteu creativecommons.org.

carles@carlesbellver.net

carlesbellver.net

Rendez-vous

–Doncs resulta que fa un parell de dies es va presentar a sa casa aquesta estudiant francesa de la minifaldilla, la tal Nadja. Tan contenta de tornar a veure Narcís, perquè deia que el va conèixer a Madagascar, quan ell hi va anar convidat per l’Instituto Cervantes. Després de quedar finalista del Planeta amb aquella novel·la que havia reescrit en castellà. De l’original en català, ironies de la vida, no en va fer cas ningú. Tu la vas llegir?

–Però no era la mateixa novel·la, no?

–Vejam, no era la mateixa i sí que era la mateixa. L’havia polida molt i l’havia ampliada. En català només era un altre relat juvenil d’aquells amb què es guanyava la vida. Però el nucli de la trama era idèntic, i els protagonistes eren calcats. Els va canviar els noms i les edats, és clar, els adolescents s’havien fet grans i ja no es deien Pol o Jana. I va adornar la història amb tota mena de complicacions circumstancials. Escenaris exòtics, intriga política i policial, les dosis escaients de sexe i espant... La meua opinió com a expert, si em permetes dir-ho així, és que se li’n va anar una mica la mà. Li va quedar una novel·la bizantina lleugerament postmoderna. Aventures forassenyades, separacions i retrobaments, revelacions successives que no són mai el que pareixen i la clàssica anagnòrisi final.

Anagnòrisi o agnició: en el teatre grec, el reconeixement d’un fet o d’algú per part dels personatges, moment que comporta un tomb decisiu en l’obra i condueix l’argument al desenllaç. Octavi era

incapaç de parlar dos minuts seguits sense caure en la pedanteria. O un minut. Albert l'estava cronometrant mentalment.

–Els crítics de plantilla –va continuar Octavi– la van aplaudir per quedar bé amb l'editorial, ja saps com funciona aquest mercadeig, però recorde que n'hi va haver algun que no es va estar d'al·ludir als defectes amb ironia i mala bava. El cert, en tot cas, és que l'invent li va funcionar. Dos-cents mil euros, ni més ni menys. Encara no m'explique com li van donar un premi tan gros. Entre altres galindaines, s'havia empescat una escena onírica a Antananarivo, la capital de Madagascar. Per això l'hi va convidar el Cervantes. Justament el que diem als alumnes que no s'ha de fer mai, abusar del recurs fàcil dels somnis. Una *rendez-vous* misteriosa i romàntica, a més a més, totalment embafofa, a la vora d'un llac en forma de cor.

–I a tu no et fa una mica d'enveja? Em pense que amb els diners del premi es va retirar.

–A mi? Gens ni mica. Jo m'ho passe bé fent classes, a l'institut i al taller d'escriptura. Em llesves la docència, la relació amb l'alumnat, i em mates.

–I l'estudiant francesa que em deies, com era? Jove?

–Jove, sí. Negra, o mulata. Cabells arrissats bastant curts. Accent parisenc amb un deix exòtic, potser per haver viscut uns quants anys a Madagascar. Moderna i desimbolta, molt atractiva. A la dona de Narcís, se li degueren encendre totes les alarmes davant de la visita d'una fan tan eixerida. Va estar present en la conversa i no se li va escapar ni un detall. Estàs més prim, li va dir la Nadja. Ell, en realitat, no la coneixia, però

evidentment no ho va admetre. Estava molt nerviós, quasi no encertava les paraules.

–No la va reconèixer?

–No. Perquè ell, de fet, no va anar mai a Madagascar.

–Què vols dir? Com que no va anar a Madagascar?

–Aquest és el quid de la qüestió. L'escriptor que la Nadja va veure allà era una altra persona. A Narcís l'aterreixen els avions, mai ha fet un vol tan llarg, i a més a més odia la vida social. Em consta que va assumir la promoció del llibre com un suplici inevitable que acompanyava el premi, o un càstig diví per haver-s'hi presentat i haver-lo guanyat. I quan li va arribar aquesta darrera invitació, al cap d'un any de trens i avions, entrevistes, conferències... doncs m'imagino que havia exhaurit tota la seua capacitat d'aguant. Així que supose que va oferir a algú que hi anara en lloc seu.

–Algú que s'assemblara més o menys a ell?

–No calia esforçar-s'hi molt. Té una fesomia normal i corrent, d'aquelles que fan que et confonguen sovint, o que no et reconeguen. Amb unes ulleres de pasta, el serrell, l'americana i la camisa fosca sense corbata –el *look* convencional de l'escriptor comú–, qualsevol hauria passat per Narcís.

–Sempre que no t'hages quedat calb, per exemple.

–Amb un perruquí ho solucionés.

–I es devia pensar que no se n'adonaria ningú?

–Tin en compte que allí no el coneixien. Ell cobria l'expedient amb l'editorial i amb el govern espanyol, i l'altre, l'impostor, s'emportava unes vacances pagades a l'Índic, possiblement amb la remuneració extra que

costejara el Cervantes. Jo també ho trobe agosarat, a banda d'immoral, però coneixent Narcís,estic segur que, per damunt de tot, li devia parèixer una broma digna de l'autor genial que creu ser.

–I aleshores, si no va anar a Madagascar, per què seguia la veta a la francesa aquesta?

–Perquè la seua dona no en sap res, de l'enganyifa. Es pensa que sí que hi va anar. Fins i tot, xarrant amb la Nadja, va fer referència a haver-lo acompanyat a l'estació i va remarcar que hauria volgut fer el viatge amb ell, però que amb els xiquets hauria estat complicat. Crec que tenen dos fills, i el menut, si no vaig errat, acabava de nàixer. Deduïsc, per tant, que se'n va anar en tren a Madrid, en teoria per agafar l'avió a Barajas, i aparentment es devia quedar allí. O se'n va anar a algun altre lloc.

–Saps qui era, l'altre?

–L'impostor? Encara no ho sé, però pretenc esbrinar-ho. Ja saps que Narcís no es relaciona molt amb la gent, ni tan sols sol acudir als nostres sopars del gremi literari. I tampoc es mou massa en altres cercles d'amistats on puga indagar. Em pense que tu el coneixies d'abans. No vau coincidir a l'escola, o a la universitat? Se t'acudeix a qui va poder recórrer?

–Ni idea. I què devia fer, a Madrid? Tenia una cita amb una amant, o què?

–Podria ser, evidentment. Però no ho sé pas. Tampoc he volgut furgar tant, la meua intenció no és tafanejar. El que m'agradaria és, simplement, destapar el frau i que es disculpe. Que rectifique en públic. No em pareix bé enredar la gent així. Qui s'ha cregut què és? Thomas

Pynchon? Estic esperant rebre fotos de Madagascar que demostren que no era ell.

–Fotos? Com? A través de la Nadja?

–Exacte. Ella, en realitat, és una alumna que es va apuntar a darrera hora al meu taller d’escriptura.

–Al teu taller d’escriptura? Em pensava que era francesa.

–Ha treballat des de molt jove al sector turístic i domina cinc idiomes, inclòs el castellà. Xampurreja una mica el valencià i tot. Ara es dedica a vendre xalets a jubilats alemanys per Peníscola i Alcossebre.

–Una dona molt llesta.

–Ja pots ben dir-ho. El primer dia que va venir a classe tocava parlar de Narcís. Saps que intente anar incloent al programa tots els autors locals. Em va explicar que el va escoltar aquella vegada, a la conferència d’Antananarivo, i que li faria molta il·lusió tornar-lo a veure. Doncs has tingut sort, li vaig dir, perquè enguany ha acceptat participar en un petit seminari a porta tancada, d’ací a una setmana. Tanmateix, durant la sessió, ella no va voler intervenir. Vaig intentar interpel·lar-la, però em va fer aturar per senyes. I després, en privat, me’n va explicar la raó. Estava perplexa. No és que el trobara canviat, sinó que era una altra persona completament diferent. Això, evidentment, em va sobtar. Em va indignar i va despertar la meua curiositat, així que en vam continuar parlant i vam decidir parar-li una petita trampa.

–De manera que la visita a casa de Narcís va ser pur teatre?

–Equiliquà. Se’m va acudir a mi i li vaig donar l’adreça. Vam preparar l’acció junts, però vestir-se provocativament va ser idea d’ella –Octavi amolla una rialleta en mencionar aquest detall–. Volíem posar-lo en evidència i que confessara, però no ho vam aconseguir. Així que a continuació vam maquinari una altra estratègia. Ella li ha enviat un correu electrònic, des d’una bústia que hem creat a propòsit, per mantenir el contacte i estirar-li una mica més la llengua. De moment li hem tret poca cosa, perquè és molt hermètic i molt tossut. I a més a més no m’aclarisc amb tantes adreces i contrasenyes. El meu ordinador va lent, com si s’haguera tornat massa vell de colp. Per cert, tu dominaves bastant la informàtica, no? Em podries aconsellar per a comprar-me un model nou, un que estiga prou bé i que siga econòmic?

I aleshores es talla abruptament la trucada, per pèrdua de cobertura, per manca de saldo, o per qualsevol altre dels múltiples tipus d’incidències que poden afectar les comunicacions modernes. Octavi, en dissoldre’s la conversa en el no-res, experimenta breument un neguit, un vague sentiment de sospita que no sap a què atribuir.

Les quatre en punt en un cafè del centre, enfront de la plaça de Santa Clara. A les cinc, Narcís ha de passar a buscar els fills. Enguany ja van els dos a l’escola. Regira el tallat d’esme mentre observa l’arribada d’Albert a contrallum.

–Ja t’ho he explicat per telèfon –comença a dir-li Albert mentre s’asseu–. No la conec de res, aquesta Nadja. No vaig conèixer ningú a Madagascar que quadre

amb la descripció que m'has fet. Tampoc és que allà t'esperara una legió d'admiradores, comprèn-ho. Amb prou feines s'hi van aplegar cinc o sis funcionaris locals, atrets per la copa de vi i la picadeta. A propòsit, el Cervantes, o Planeta, es podrien haver estirat una miqueta més amb els canapès.

Albert mira a la barra, alça el dit com si fora Sant Vicent, i tot seguit la cambrera li porta un *espresso* i una aigua amb gas sense que haja de demanar-ho. Aleshores ell li adreça un comentari falaguer sobre el pentinat – dues trenes rosses molt treballades– i ella somriu. Després la contempla mentre se'n va. Narcís exterioritza el seu desfici tamborinant amb els dits damunt de la taula. Albert es fa el desentès. Fa anys que arrossega certa fama de vividor, fins i tot de faldiller. Una tria d'adjectius que al seu parer delata tant la ranciesa com l'enveja dels seus coneguts. Prefereix ignorar-ho i deixar que descarreguen en ell les seues frustracions d'homes de mitjana edat tristament casats o divorciats.

–I la teua dona què en diu, d'aquest assumpte?

–Què vols que diga, és obvi que s'ensuma que hi ha gat amagat. Lògicament vol saber qui és aquesta xica, i no li puc dir que no la conec de res!

–La francesa sabia per endavant que no eres tu qui va anar a Madagascar, això ho he confirmat amb Octavi. Però ignoren qui hi va anar en el teu lloc. Això és el que voldrien descobrir. Octavi no em preocupa gens, però ella podria ser perillosa. Hauries de parar molt de compte.

–Qualsevol dia descobriràs la sopa d'all.

–Si truca, no contestes. No contestes cap trucada de números desconeguts. I si torna a vindre a ta casa, no li òbrigues la porta. Jo de tu marxaria uns dies, un parell de setmanes com a mínim. Com més lluny millor. Agafeu-vos unes vacances Núria i tu.

–Ara em vols esverar?

–Hi ha moments en què cal que algú t'esvere una mica, si amb això t'ajuda a reaccionar i a protegir-te.

Quan Narcís, per enèsima vegada, es va queixar de la murga de la promoció del llibre, la possibilitat de suplantar-lo va sorgir de la manera més natural del món. Si vols, li va proposar Albert, ja hi vaig jo per tu. Com aquell que diu: amb molt de gust et canvie els teus maldecaps pels meus. Després de la primera copa, mig de broma, mig seriosament, van començar a esbossar un pla. Al cap d'una altra ronda ja els pareixia factible, a més d'audaç i magnífic. Narcís se'n va penedir immediatament, és clar, però li sabia greu fer-se'n arrere i decebre les expectatives del seu amic, que començava a donar per descomptat el cap de setmana a Madagascar. El dia assenyalat, van fer junts el trajecte en tren a Madrid. El seu primer propòsit havia estat restar a casa mentre Albert volava cap a l'hemisferi sud, però es va descuidar la carta amb el logotip de l'Institut Cervantes davall del teclat de l'ordinador, a la taula del despatx, i la seua dona la hi va trobar i la va llegir. Podia anticipar com aniria, paraula per paraula, la discussió sobre la importància o manca d'importància de la invitació, sobre la conveniència o no de superar les seues febleses, etc., etc., i aquesta perspectiva li va fer quasi tanta mandra

com el mateix viatge. Va ser aleshores que se li va acudir d'anar-se'n a la capital del Regne d'Espanya, on feia anys que no passava uns dies, mentre Albert el reemplaçava en les obligacions que havia contret. Visitaria el Prado, el Thyssen-Bornemisza i els altres museus, faria alguna volta pels barris que va conèixer de jove i, sobretot, tindria ocasions per a inspirar-se i escriure, en algun bar tranquil o a l'habitació de l'hotel, en la més confortable solitud lluny de casa. Lluny de la dona i els xiquets, les persones que més s'estimava i que més l'estimaven a ell i més li omplien el temps.

Els havien assignat seients en vagonos diferents, però Albert va aconseguir canviar el seu amb el passatger del costat de Narcís. Tenia traça per a convèncer la gent.

–No sigues massa expansiu –li va suplicar Narcís.

–Seré discret i em cenyiré al guió. Procuraré no enfonsar la teua reputació d'escriptor circumspecte.

–Caldrà que expliques per què vaig situar aquella escena a Antananarivo. Dignes que ho vaig somniar tal com ho descriu. I que només a posteriori vaig descobrir que el llac existeix, exactament igual com en el meu somni. Serà una de les poques veritats que diràs.

–Espera que m'ho apunte.

–El vol és llarg. Podries aprofitar-lo per a llegir la meua novel·la i saber de què et parlen.

El va ofendre –només un poc– que Albert ni tan sols pretenguera haver-la llegit. Per la seua experiència, la majoria d'escriptors no es llegeixen els uns als altres. No solen llegir quasi res, de fet, això és notori per tal com escriuen, però almenys solen fingir, per cortesia, que els interessa la feina dels companys. Segurament, Albert i ell

eren massa amics, es coneixien des de feia massa temps per a perdre's en hipocresies i dissimulacions.

Abans de baixar van intercanviar la documentació. Ningú que els haguera vist, ateses les diferències d'alçada i complexió, hauria pogut imaginar que pretenien fer-se passar l'un per altre. La mera possibilitat hauria fet riure a qualsevol. Però és sorprenent que fàcil resulta assemblar-se a una foto de carnet. Que ambdós foren de la mateixa edat, s'hagueren deixat barba i portaren ulleres facilitava molt l'engany.

Va ser aleshores, a l'últim moment abans d'acomiar-se i marxar cada un per un costat, quan Albert va demanar a Narcís que li fera un favor mentre era a Madrid.

–Si no és molèstia, necessitaria que lliurares aquest paquetet en una adreça. Em vaig comprometre amb uns coneguts a trametre'ls una cosa que em demanaven, i amb els preparatius i les presses no he tingut ocasió de fer l'enviament per correu.

–Tant de bo que no hi haguera accedit. Va resultar d'allò més violent passar el cap de setmana tancat amb els teus amics.

–No són els meus amics, ja et vaig dir que amb prou feines tinc el gust de conèixer-los personalment. Amics d'amics meus, com a molt.

–Amics dels teus amics d'aquella societat secreta amb què et sols reunir, supose.

–I també et vaig dir que els donares el sobre i marxares. No calia ni que creuares la porta.

–Ara parles com si m’hagueres advertit contra aquell trio. Quina barra! Saps perfectament que ni de bon tros vas ser tan emfàtic.

–És que em faig creus que algú com tu, que presumeix de ser pràcticament asocial, acceptara tan gustosament passar a prendre un cafè amb llet.

–És evident que no sé dir que no. Per cert, el fan excel·lent, el cafè amb llet. A la italiana.

–El menjar també els eixia molt bo. Especialment el *cocido*. Per a llepar-se’n els dits.

–No deies que no els coneixes?

–M’ho han contat. De totes maneres, ningú no podia preveure que et torceries un turmell en alçar-te de la seua taula.

–I que no em deixarien abandonar el pis fins que vaig poder caminar.

Els fets van ocórrer divendres al vespre. Narcís havia decidit lliurar el paquet abans d’anar a l’hotel, amb la intenció de despatxar el tràmit com més prompte millor. Quan es va lesionar, els seus amfitrions van aduir el col·lapse de les urgències mèdiques per a no deixar-lo marxar ni acompanyar-lo a cap hospital o centre de salut. Segons ells, la manca de personal sanitari provocava cues interminables, i les sales d’espera s’havien convertit en un niu de contagis de tota mena de malalties infeccioses. A aquella hora i amb el cap de setmana per davant, van afirmar, hauria estat una bogeria. Es van oferir a fer-li un massatge i embenar-li el peu. “Deixe que me n’encarregue jo”, li va dir un d’ells amb veu pregona i to persuassiu, “pot passar la nit ací i

demà li aconseguirem unes crosses, o una cadira de rodes, i l'acompanyarem on vulga”.

–Almenys va tenir cura de tu un metge.

–Això va dir, que era metge. Psiquiatre, potser. Em recordava un senyor que parlava d'ovnis i d'aparicions a la tele. Calb i amb barba, com ell.

–Jiménez del Oso.

–Exacte. Mira que el taxista també m'ho va dir. Però aquesta mena de cognoms castellans em sonen tots iguals: Jiménez del Oso, Rodríguez de la Fuente... Què hi farem!

–El cas és que et vas guarir, no?

–L'embenatge i l'ungüent, ho admet, van donar cert resultat. Almenys van reduir la inflamació.

–Fernando és un bon terapeuta. Va exercir la medicina molts anys en la sanitat pública.

–Doncs no va ser capaç d'aconseguir-me unes crosses en tot el cap de setmana. Es va passar el dissabte de matí fent gestions per telèfon i passejant-se d'una farmàcia a una altra, o jo què sé on anava, sense cap èxit. A partir de l'hora de dinar ja va desistir. I mentrestant, els seus companys s'entestaven a donar-me conversa, o m'obligaven a jugar a cartes amb ells.

–Juanjo i María Luisa, dues bones persones. I molt afeccionats a la brisca.

–Una mica tocats del perol, tots tres. Tenien el menjador ple de figuretes i objectes estranys. Per no parlar de les varetes d'encens o del *Tubular Bells* sonant constantment. Tal qual una d'aquelles fires ocultistes o *New Age*. I la seua biblioteca de temes esotèrics, les

prestatgeries amb les col·leccions completes de J. J. Benítez o de Lobsang Rampa. Tu vas llegir *El tercer ull*? Com si combinares *Tintín al Tibet* amb *La crida de Cthulhu*.

–Corín Tellado t’hauria agradat més?

–De debò es creuen aquesta mena de faules? Tu també te les creus?

–Saps que jo no m’acabe de creure res. Excepte algunes coses.

–Almenys el metge era una persona culta. Amb ell podia parlar d’arqueologia, per exemple. O de música clàssica, encara que tinguérem punts de vista oposats. Ell era més de Mozart i jo sóc més de Bach.

–Apassionant. No sé per què, em fa l’efecte que no vas patir tant i tant, o hagueres marxat abans.

–No fotes! Encara sort que al final em vaig poder evadir de la colònia penitenciària.

–Recorda’m com va ser que te’n vas anar.

–Dilluns al matí encara no m’havien aconseguit les crosses, però jo ja podia xafar sense que em fera massa mal el peu. Tenia el tren de tornada a quarts de deu, així que els vaig comunicar la meua voluntat de partir. Ells m’insistien que era molt d’hora, que canviara el bitllet per a la vesprada i que després de dinar em portarien a l’estació en cotxe. Estàvem en això quan van trucar al timbre. Aparentment era un tècnic de la companyia de gas, que venia a fer una revisió. Jo no el vaig veure, però escoltava la conversa des de la sala d’estar. Vaig entendre que mencionava una possible fuga a l’edifici. Van

començar a parlar tots alhora i van tirar cap a l'interior del pis.

–Et van deixar sol i et vas acomiadar a la francesa.

–Supose que va ser de molt mala educació per la meua part, però la situació era confusa i m'havien atabalat de mala manera amb tantes atencions i tanta pressió. A més a més, feia tres dies que m'estava en aquella casa, amb aquella gent, i em picava tot.

–Vas baixar i vas agafar un taxi.

–Sí, en vaig aturar un que passava per aquell carrer i li vaig demanar que em portara directament a Atocha. Però això no és tot. Quan eixia del pis havia sentit que alçaven molt la veu. Pareixien nerviosos. Algú d'ells va parlar de foc, com si hi haguera risc d'incendi. I des del taxi vam escoltar una explosió.

–Pels pèls.

–Algun dia m'aclariràs que hi havia dins del sobre que els vaig portar?

Albert va fer una pausa per acabar-se el tallat.

–Res important. Unes pel·lícules velles que els havia digitalitzat.

–Pel·lícules velles? Quina mena de pel·lícules?

–Això no t'ho puc dir, és confidencial. I si t'ho diguera no t'ho creuries.

–Prova-ho.

–Gravacions de la màquina del temps del Vaticà.

–Sempre has tingut una imaginació delirant.

–Ja t'he dit que no t'ho creuries.

–I no hi havia ningú a Madrid que els les poguera fer la feina? Havien de recórrer a un expert de províncies?

–Són coses que els trobava jo per Internet, els les oferia i si donaven el vistiplau els les feia arribar i em pagaven. Conec webs on circula el tipus de material que a ells els interessava. El venedor tenia documents que demostraven que aquesta cinta havia estat en possessió d'un oncle seu, coronel del CESID en la reserva.

–Veges tu a quina mena d'activitats es dediquen els espies espanyols.

–El sobre que els vas donar contenia la cinta original i una memòria USB amb l'MP4.

–I per a què ho volien en format digital? Estic segur que són d'aquells que continuen utilitzant un reproductor VHS. O súper-8. Els vaig veure una màquina d'escriure, una Olivetti.

–Encara que et sorprenga, tenen, o tenien, un blog. Jo els ajudava a configurar-lo i els facilitava part dels continguts.

–Els teus bons oficis d'informàtic no fallen mai, això ho reconec.

A ell també li havia donat un colp de mà alguna vegada, i de fet l'havia tret d'algun mal pas. La novel·la del Planeta no existiria si Albert no haguera recuperat, del fons d'un forat negre electrònic, el fitxer mestre esborrat per error. Narcís no hauria tingut la paciència i la fortalesa necessàries per a reprendre el text de nou des de zero. Un text del qual s'estava cansant: no li acabava de fer el pes i temia que estiguera destinat al fracàs més absolut, com ell mateix. Li devia, doncs, la injecció de diners del premi, i segurament molt més que

això. Aquella nit que va passar despert, després de malmenar el document, va estar a punt de llançar-ho tot per la borda i va tenir els pensaments més foscos de la seua vida. L'endemà de matí, en només mitja hora, Albert va revertir la catàstrofe i va ser ell, en realitat, qui li va suggerir presentar-se al premi. “Pel que he copsat llegint entre línies, això promet”, el va encoratjar. “Escrius molt millor que Vargas Llosa o Santiago Posteguillo”. Probablement sense ser-ne conscient –per a ell no va ser més que un comentari casual, encara que ho diguera de debò–, li va obrir la porta de l'èxit i d'una vida regalada, amb els problemes econòmics resolts i, en conseqüència, la situació personal estabilitzada.

–Octavi diu que *Los malentendidos* era un refregit de *La fi dels estius*.

–*A la fi de tots els estius*.

–Això he dit, no?

–Tant s'hi val. Una continuació, potser. Un epíleg hipertrofiat. Però un refregit no. Ell sempre m'ha menystingut, a mi i als meus llibres, i no sé per què.

–Els escriptors sou gent complicada.

–Som?

–Em referisc als escriptors de debò, com vosaltres. Jo em dedique a la informàtica.

–El que tu digues.

–Què estàs escrivint ara?

–Res.

Era veritat. O quasi. D'ençà del premi no s'havia aclarit a engegar cap altra novel·la. Com a molt, últimament es distreia esbossant relats breus inspirats en les vides de sants o les llegendes medievals que s'havia avesat a llegir. Foteses que no conduïen enlloc.

–D'acord, avui no estem d'humor per a xarrar. Dona records a Núria.

Narcís no sabia si li'n diria res. Ella no s'havia refiat mai d'Albert.

De manera que l'incendi no havia estat pas un accident. Fora qui fora qui haguera ordenat la intervenció del fals tècnic del gas –i de la xicota malgaixa, o francesa–, Albert esperava que haguera entès que Narcís no sabia res de l'assumpte, i per tant el deixara en pau. Ara, evidentment, li sabia greu haver involucrat el seu amic. Però li va venir tan bé que decidira anar a Madrid just en aquelles dates, i així poder estalviar-se l'enviament per correu. O retre visita de nou a la *troupe*. El doctor, la catequista i l'acòlit: entranyables, però els faltava un bull i tendien a fer-se massa apegalosos. La coneixença amb ells –com altres establertes al si de la germandat a què pertanyia– havia estat estimulants i profitosa, però més comprometedora del que hauria pogut suposar. Els buscava materials del seu gust. Les xarxes n'anaven plenes i ells no dominaven la tecnologia, així que els prestava el servei i li'l remuneraven bastant generosament. Al cap d'un temps els havia animat a crear el blog. Al principi li dictaven els textos per telèfon i ell formatava els articles i els publicava, però últimament s'havien espavilat tant que

s'ho manejaven pel seu compte i havia pensat plantejar-los que enregistraren un pòdcast. Fins i tot els havia reservat un bon micròfon de qualitat professional. Els temes de què s'ocupaven li pareixien, si més no, suggestius. Intrigants. A posteriori, resultava evident que les seues quimeres havien cridat l'atenció a algú. Havien tocat os i potser era millor per a ell no saber de quin os o quin esquelet es tractava. L'estat profund, l'església catòlica i la banca eren els sospitosos habituals. Ell sempre havia trobat forassenyades aquestes paranoies conspiratives, però calia reconèixer que tenien una base real. En ple segle XXI, certes idees i organitzacions s'havien d'enfrontar encara amb recels, rancúnia i violència. Continuaríem encallats per sempre en un conflicte que al segle XVIII ja era antic? Llibertat, igualtat i fraternitat. Tant de bo que s'acomplira algun dia la triple promesa i deixàrem per fi arrere la persecució d'il·luminats i lliurepensadors. O no acabaríem mai de baixar dels arbres?

Llàstima que no hagueren arribat a veure aquell refotut vídeo. Després d'una pantalla de títol (*“Parole per il futuro”*), començaven les entrevistes amb un capellà i amb científics de primera fila, Fermi i von Braun entre d'altres. El que venia després (*“Immagini di storia sacra”*), a Albert no li havia paregut més que una seqüència soporífera d'imatges mogudes i borroses, però segur que ells li haurien tret punta. Recordava el raonament de Fernando, tan ple d'entusiasme com sempre quan en van parlar per telèfon. Segons ell, la màquina existia i funcionava. No permetia desplaçar-se físicament en el temps, sinó que capturava i reproduïa ones visuals i sonores procedents d'èpoques passades.

Tanmateix, va remarcar, el 99% de l'espai és buit el 99% del temps, de manera que resultava molt complicat enfocar-la al lloc i a l'instant precisos, i la majoria de les gravacions que s'obtenien eren totalment anodines. Albert li va descriure una escena confusa i tumultuosa, en un punt de la cinta en què les interferències cessaven quasi del tot. A ell, de fet, allò li havia recordat *La vida de Brian*. Aleshores s'havia distret pensant en la pel·lícula de Monty Python i havia deixat de prestar atenció a les elucubracions del seu amic. Quelcom referent a nostre senyor Jesucrist fent un viatge a l'Índia, com els Beatles o Steve Jobs. Estava d'allò més excitat amb el que ell entenia que podia constituir un desmentiment rotund dels evangelis canònics. Jesús no hauria mort a la creu i estaria soterrat prop de l'Himàlaia? I el Vaticà ocultava un enregistrament que ho demostraria? Així que era amb l'Església que havíem topat. O potser no ho havia entès gens bé. Ja no es podia saber de cert.

En qualsevol cas, tocava avisar els companys per una via segura, a fi que conegueren el perill i prengueren precaucions. I tot seguit, consultar horaris i preus de vols. Necessitava, sens dubte, apartar-se de la circulació una temporada. Madagascar, paradoxalment, podia ser la destinació òptima: precisament el darrer lloc del món on anirien a buscar-lo ara. L'altra vegada que hi va anar s'ho va passar estupendament, però va ser un viatge massa curt i es va quedar amb ganes de més. L'hotel on es va allotjar era una meravella, cinc estrelles totalment merescudes, amb habitacions grans i netes, cafeteria i restaurants excel·lentment assortits i un pianista al pati central, des del migdia fins a la matinada. Però devia ser molt car, això segur, massa car per a pagar-se'l ell. Una

llàstima, perquè es va avenir d'allò més bé amb el personal: la gerent, les cambreres, el porter del torn de nit, de totes i tots se'n va fer amic. Tant s'hi valia, en triaria un altre. A veure si trobava l'agenda on va apuntar noms i adreces. Seria una bona ocasió per a reprendre alguns d'aquells contactes. O per a conèixer gent nova, és clar. Sempre està bé conèixer gent. També hauria de localitzar la novel·la de Narcís. Potser aquesta vegada tindria temps de llegir-la. Li havien dit que pagava la pena. S'acabava de recordar de la visita al famós llac que li havien programat i que es va cancel·lar a última hora pel mal oratge, una pluja sobtada amb vent i llamps. Van canviar l'excursió per una xarrada improvisada en un pub, amb varietat de cerveses d'importació i bona companyia, així que no li va saber gens greu. Però ara, ves a saber per quina raó, tenia la sensació que es va deixar exactament allà algun assumpte pendent. Alguna cosa, o algú, que des de la vora de l'aigua el reclamava.

Soeur Ursule, àlies l'Osseta, àlies Nadja i tantes altres identitats fictícies que s'havia vist obligada a utilitzar. Reclutada pels serveis secrets del Vaticà –la *Santa Alleanza*, també coneguda com *l'Entità*– quan era una novícia al convent de Nostra Senyora de Porto Novo, Benín. Havent demostrant perspicàcia i coratge en la denúncia d'un cas de corrupció, que apuntava potser massa alt en la jerarquia diocesana, va ser cridada a Roma. Li van ser facilitats els estudis d'Informàtica i Criminologia –doble titulació– a la Sapienza i Psicologia, a distància, a l'Open University, graus que va completar en un període de temps excepcionalment breu. Fa un altre mos a la barreta de pa, esponjosa i cruixent.

Deliciosa, en comprarà més, d'aquestes *rosquilletes*: així s'ha assabentat que en diuen. Una de les coses bones de la seua feina és viatjar pel món i conèixer les particularitats dels diferents llocs: els menjars, els costums, o els idiomes, que aprèn amb facilitat. Però el que la fascina de debò és la meravella inesgotable de la ment i la conducta humanes.

Una perruca grisa, una rebequeta i unes sabatilles sense llustre han estat suficients per a passar desapercebuda. S'ha tornat invisible als ulls d'aquests dos. Que fàcil havia estat, rumia, provocar que es reuniren i espïar-los des d'una altra taula, de la mateixa manera que abans havia interceptat tots els seus aparells i comunicacions electròniques. Quanta vanitat i quanta negligència. Que fàcil, quasi sempre, despistar els homes i manejar-los com si foren titelles. *Vanitas vanitatum et omnia vanitas*. Dissimuladament, els ha fet una foto amb el telèfon mòbil i l'ha tornat a desar de seguida a la bossa que porta penjada al muscle, junt amb la pistola de butxaca Glock 26, nou mil·límetres Parabellum. Per sort, encara no ha hagut d'utilitzar-la mai, però si calguera, sap que la butla papal l'autoritza a fer-ho en defensa de l'Església de Crist. Per fi ha desvelat qui és aquest Albert –peça clau de la trama, si no de la lògia–, estirant i estirant el fil d'aquell estrany conciliàbul en un pis de Madrid. Malauradament, l'encarregat d'escarmentar els implicats es va passar de la ratlla. El problema és que només es pot confiar aquesta mena d'accions a la mena de facinerosos disposats a portar-les a terme, i després ha de venir una mongeta africana a arreglar la malesa. Les proves, tant analògiques com digitals, havien estat completament destruïdes en l'incendi que va afectar

l'habitatge i que va acabar també amb la vida dels inquilins. Les flames van calcinar documents, obres d'art, l'ordinador... No hi havia, doncs, cap possibilitat de determinar ni l'abast ni l'origen de la peça d'informació amb què traficaven just en aquell instant. Les altes instàncies continuarien preguntant-se, entre d'altres qüestions de la major transcendència, d'on havien eixit aquelles preteses gravacions de la màquina –el *cronovisore* del pare Ernetti– que havien estat anunciades pels finats en el seu blog a so de bombo i platerets. Des que es va engegar la monitorització de les xarxes, cada dia se sorprenien d'una nova filtració, un nou testimoniatge, veritable o fals però, en tot cas, tremendament perjudicial per a la comunitat de creients. I no sabien mai per on s'havia escolat. La casa de Déu tenia massa esclatxes.

Encara sort que es van informar que al pis era present un quart individu en el moment dels fets, el qual hauria fugit del sinistre en taxi. El testimoni del taxista, en una ciutat amb quinze mil llicències, va costar una mica d'aconseguir. En comparació, baixar les imatges de les càmeres de seguretat de l'estació d'Atocha per a aquella franja horària va ser bufar i fer ampolles, igual que després identificar la persona en qüestió. Al cap i a la fi, tenien accés a les fitxes dels serveis policials d'arreu d'Europa, i del món sencer. La identificació, però, no concordava: constava als registres que el tal Narcís, escriptor, volava a aquella hora des de Madagascar, on havia passat el cap de setmana promocionant el seu llibre. Va realitzar les comprovacions pertinents i va haver de concloure que aquest viatge l'havia realitzat algú altre en nom seu. Qui era aquest altre, i quin paper

podien jugar tots dos en el contuberni, eren les dues preguntes que necessitava contestar tot seguit. La participació de Narcís en un taller d'escriptura va resultar ser l'ocasió idònia. S'havia sentit força incòmoda en el paper de *jeune fille* amb aspiracions literàries, francesa i exòtica, atrapada entre homes blancs de mitjana edat, presumptuosos i libidinosos. Però aquesta era la seua missió i la seua penitència. Havia d'aguantar el tipus i l'havia aguantat, com cada vegada.

L'estratagema li havia permès donar peu a la trobada entre l'escriptor de debò i l'impostor d'Antananarivo. De Narcís ja podia oblidar-se'n, aquest no comptava. I Octavi era un altre zero a l'esquerra: fins i tot estava convençut que va ser seua la idea d'enviar-la a casa de Narcís.

Vanitas vanitatum...

Només li restava un sospitós, per tant, i amb una mica de sort prompte podria celebrar un nou triomf. Vigilaria de prop els moviments d'Albert i buscaria la millor oportunitat per a ensarronar-lo i interrogar-lo. Però no es podia traure un dubte del cap, una molesta intuïció. No es devia estar deixant algun cap solt a Madagascar? Segur que Albert només hi va anar per fer un favor al seu amic? I si no havien interpretat correctament el seu joc? Es va connectar a la Wikipedia per repassar algunes dades bàsiques sobre el país. L'illa més gran d'Àfrica, a només uns centenars de quilòmetres de la costa de Moçambic, es va escindir del subcontinent indi al Juràssic i va ser colonitzada per pobles austronèsics durant els primers segles de l'era cristiana. Per això els nacionals conserven trets i tradicions asiàtics i continuen parlant una llengua malaiopolinèsia, a més del francès, que també hi té estatus d'oficialitat. La capital es troba al centre de l'illa,

a les faldes d'una serralada rocosa. El llac artificial d'Anosy –en forma de cor, amb l'illot al mig on va tenir la seua residència d'estiu la reina Ranavalona I–, és una de les principals atraccions turístiques d'Antananarivo. A *soeur* Ursule li pareix un indret francament cursi i se sorprèn de pensar a visitar-lo. Sense voler, s'imagina les jacarandes que hi deuen florir en aquesta època de l'any i els reflexos del sol ponent –un capvespre rorenc, un record impossible, o per ventura una premonició?– incidint en la superfície calma de l'aigua i en l'estàtua d'un àngel misteriós que la convoca a una cita amb el destí.

La pèrdua de la gràcia

Agustí tenia el son lleuger. Acostumava a silenciar el comunicador durant la nit per evitar que el despertaren les notificacions d'estudiants amb hàbits de treball nocturns. O que visqueren en zones horàries distants, però això passava molt menys sovint. Treballava principalment com a tutor de la USiG, la Universitat Singular i Global. Havia registrat a la cadena de blocs –la base de dades ubiqua que governava la xarxa– totes les seues competències, convenientment acreditades, i d'aquesta manera el sistema li podia assignar les sol·licituds que li esqueien millor. La que va llegir aquell matí no era de les més habituals. Algú demanava una citació filosòfica sobre l'infern –preferentment d'un autor modern, millor alemany o francès, entre dues-cents i tres-cents caràcters– per tal d'encapçalar una dissertació sobre una certa pel·lícula recent. No oferia com a recompensa més que mig cèntim de *freecoin*, i ni aquesta misèria estava garantida, perquè hom competia amb la resta de candidats que hi volgueren respondre. Però Agustí no es pogué estar de posar a discórrer el cervell. Va descartar Sartre de seguida per obvi i gastat: qui no havia escoltat dotzenes de vegades –o encara pitjor, havia afirmat amb gest afectat de presumpció– que “l'infern són els altres”, signifique el que signifique aquesta cèlebre dita, un punt sobre el qual els exegetes encara no s'han posat d'acord del tot. Respecte al tema del càstig ultraterrenal, evidentment, ningú superava el famós bisbe d'Hipona, sant Agustí, el seu homònim, de qui tan devota va ser sa mare (fins al final, ja en els anys

del desastre, va continuar encenent-li una espelma cada dissabte al vespre a la vella església del carrer Major). Però ara no li demanaven els mots d'un teòleg vetust, això ho havien deixat bastant clar. En aquest moment només se li va acudir una d'aquelles frases llargues i enrevessades de Schopenhauer, el qual, segurament, tampoc els pareixeria prou actual. La maleïda tirania del temps. Ja hi tornaria a pensar després i segur que en trobaria alguna més adequada de Cioran, o fins i tot de Foucault.

> Bramen contra el tarannà melancòlic i desconsolador de la meua filosofia, però això és degut al fet que jo, en lloc de fabular un infern futur com a correlat dels seus pecats, he sabut mostrar que allà on hi ha pecat, en aquest món, hi és també present quelcom semblant al mateix infern.

Les peticions més usuals, en realitat, eren les consultes relatives a la preparació d'un examen o un treball, i es podien resoldre, com aquesta, per correu electrònic o, cobrant un plus, per videoconferència. Els més malfeiners podien encomanar la redacció del treball complet, inclòs el de final de grau o de màster, i això suposava una retribució més quantiosa. En conjunt, però, es tractava d'un mercat, per força, exigü: els pocs estudiants d'humanitats que quedaven eren vocacionals i hauria estat contradictori que buscaren ajudes il·lícites, tot i que algun ho feia de tant en tant. Tampoc n'hi havia molts, fora de la República Associada de la Catalunya Estricta o del Principat d'Andorra, que escrigueren en català –l'altra àrea en què ell tenia una capacitació suficient– i que necessitaren una revisió lingüística. Encara sort, si més no, que els graus de formació del

professorat i alguns altres conservaven assignatures de llengua i literatura vernacles, relíquies d'èpoques passades que li proporcionaven un degoteig d'ingressos, a base d'esmenar faltes d'ortografia vergonyants, castellanismes i altres barbarismes o combinacions estrambòtiques de pronoms febles.

Una feina poc lucrativa, doncs, que li hauria vingut bé complementar amb altres fonts de finançament. És clar que hom podia registrar a la cadena de blocs qualsevol altra habilitat o coneixement amb què concebiblement es poguera comerciar, lluny d'allò que abans s'entenia com a currículum acadèmic o professional. Molta gent hi incloïa, per exemple, els seus permisos de conduir, després del fiasco dels vehicles autònoms, però Agustí no va ser mai bon conductor i no havia tornat a tenir cotxe. O les destreses esportives, o el domini de la retolació cal·ligràfica, per posar alguns exemples característics. Tot s'hi valia, però ell no practicava activitats físiques, ni tenia aficions en general, més enllà de l'estudi dels clàssics, si més no des que va deixar de practicar amb el cub de Rubik tetradimensional. Quant a la informàtica, n'era un afeccionat entusiasta però amb limitacions, un autodidacte sense prou base. L'única opció que va considerar en algun moment va ser fer-se donant de semen. El test d'ADN era gratuït en la sanitat pública, però el nombre –i la freqüència– d'exàmens mèdics necessaris, extraccions de sang incloses, el va desencoratjar. Havia d'agrair, doncs, que tot allò –incloses, també, les tutories– no foren sinó extres que s'afegien al salari de subsistència universal –el qual

només es podia perdre per sanció– per acabar de perfilar l'estatus socioeconòmic de cadascú.

Al vespre, quan estava a punt d'eixir de casa, es va adonar que encara no havia enviat aquella citació sobre l'infern. No hi havia tornat a pensar, de fet, i per tant no n'havia recercat cap altra. Sense tenir cap horari ni cap obligació, el temps, sovint, li passava volant i no sempre hauria sabut dir en què l'havia esmerçat. Des del llindar estant, amb la porta oberta, va teclejar de memòria la frase dels *Manuscrits berlinesos* de Schopenhauer, tal com la recordava, i va pitjar el botó de tramesa en el comunicador de butxaca. Al cap i a la fi no era més que mig cèntim. I la participació de loteria corresponent, la mítica loteria de la cadena de blocs.

Ara era hora d'anar a cobrar el lloguer, uns diners comptants, en metàl·lic, que no contribuïen per tant a la seua reputació social –el paper moneda tenia una circulació i un ús cada vegada més restringits–, però igualment venien bé. Feia dos anys que havia heretat, inesperadament, el pis d'una tia seua, cosina de sa mare. Un quart sense ascensor, en un carreró del centre. El va oferir en línia i no va tardar a trobar possibles inquilins. Entre un collidor nord-africà amb dona i fills, una jove cubana caixera en un supermercat i Patrici, es va decidir per aquest. Li va merèixer més confiança. Havia suposat que era romanès, com la majoria d'immigrants europeus de la darrera tongada, però al cap d'uns mesos es va assabentar que era rus. Havia estat mecànic en l'exèrcit del seu país, després va venir un parell d'estius com a bomber i finalment es va establir a Castelló. Es guanyava la vida fent tota mena d'instal·lacions i reparacions: llum,

canonades, pintura, portes i finestres, aire condicionat... qualsevol cosa. A més a més, treballava a torns en una empresa de manteniment d'ascensors. Últimament donava voltes a la manera de muntar alguna mena d'elevador en aquell edifici del carrer Cassola, en l'espai estretíssim del buit de l'escala o fins i tot per l'exterior de la façana. Era un manetes i un enginyer sense titulació: el millor del món, deia de si mateix. Pel lloguer, pagava a Agustí un import raonable en euros i posava a la seua disposició mà d'obra gratis en tot el que necessitara arreglar.

Va trucar al timbre del portal. Es va esperar i va tornar a trucar. Va mirar el rellotge. Sabia on anar a buscar-lo. Si havia acabat una mica més prompte del que era habitual, segurament ja s'havia dutxat i havia marxat corrents a l'Ovella Elèctrica. Utilitzava el pis com a dormitori i la furgoneta com a magatzem, però tenia l'oficina i la sala d'estar en aquell bar del raval. Un negoci supervivent del passat, on es reunien una clientela marginal i, de tant en tant, els típics moderns de pas, atrets per l'anacronisme i la decadència. Per a Agustí, era també un dels pocs llocs, juntament amb les fruiteries pakistaneses, on es podia gastar l'efectiu, ni que fora en cerveses.

–Vés amb compte –li va etzibar Patrici amb un posat potser massa seriós–. Aquesta no et convé.

Es devia pensar que ell no n'havia vist mai cap, d'aquestes joves amb els polsos rapats, cresta de cabells iridescents, el llavi inferior perforat i un tatuatge misteriós a l'espatlla. De fet, Agustí s'estava preguntant què devia voler dir aquella seqüència de caràcters

alfanumèrics i símbols variats que li baixava pel braç des del muscle. Però sobretot li havia cridat l'atenció el comunicador de polsera, un model recent i molt car que ell, generalment ben informat, ignorava que ja s'estiguera distribuït a Europa. Dones com aquesta –i els seus acompanyants, aquells fatxendes que llüïen barbes ungides amb olis perfumats i jaquetes d'imitació de pell animal– deambulaven pels carrerons deprimits i depriments del centre urbà alguns dissabtes, entrant i eixint de bars que havien reviscolat recentment.

Tanmateix, no sabia explicar exactament per quin motiu, aquesta li pareixia més autèntica i més propera – molt més propera– a l'arquetip, al model ideal que totes les altres aspiraven a imitar. En arribar-hi, se l'havia trobada darrere de la barra i s'havia produït una petita confusió quan ell li havia demanat una cervesa, tot i que hauria d'haver pensat que allí no hi havia hagut mai una cambrera, ni era concebible que n'hi haguera mai una tan excel·lent.

–És una *hacker* –li va aclarir Patrici–. Viu amb una colla, tots tallats pel mateix patró, en un mas del Baix Maestrat. Com si foren una comuna *hippie*, però sé de bona tinta que treballen per a multinacionals ianquis i per a la CIA. Fa dues o tres setmanes que apareix per ací alguns vespres.

Tota la parròquia s'estava congregant al seu voltant com un eixam de borinots, delerosos de complimentar-la i contestar les seues preguntes. Assenyalava un vinil dels que s'amuntegaven al prestatge, al costat del plat giradiscos prehistòric, i ells maldaven per explicar-li l'història del grup, en quin estil s'enquadrava, etc. Tot la sorprenia i de tot se'n reia, amb naturalitat i,

aparentment, sense cap mena de malícia. Havia posat un elepé vell d'Orxata Sound System. I després un de Hit Parit, l'últim que van traure, el que barrejava el folk radical amb una inesperada i xocant electrònica Lo-Fi. Va fer uns ulls com unes taronges en escoltar les lletres satíriques i picants. Després d'això va demanar si coneixien algun altre grup en la mateixa ona. Quan algú es va afanyar a dir Manel, Agustí va sentir que bullia d'indignació per dins i va marxar sense ni acabar-se el terç. Ja en tenia prou. Creu i ratlla. Com era possible –i com es podia suportar– tanta ignorància, tanta ànsia de xarrar del que no sabien, amb l'única intenció d'impressionar una dona, una jove, anys llum fora del seu abast.

–Açò, per a ella –l'havia continuat allisonant Patrici–, és turisme de classe. Els resulta fascinant veure'ns tan antiquats i tan despenjats del futur.

L'endemà de matí havia d'anar al campus a renovar la *venia docendi*, la llicència oficial d'ensenyant sense la qual no podia treballar legalment. Pareixia mentida que tràmits burocràtics com aquest encara s'hagueren de realitzar de forma presencial. Agustí estava segur que això només s'explicava per una combinació de dues raons: justificar el sou dels pocs funcionaris que quedaven per jubilar i, de passada, augmentar el nombre de visitants. Des que es va fer palès que anava de bo la profecia de Sebastian Thrun sobre l'ocàs de les universitats –“Només subsistirán deu institucions d'educació superior a tot el món”– i que el desmantellament podia accelerar-se, els organismes acadèmics amenaçats d'extinció van començar a

arrendar els seus actius immobiliaris –tan excessius– per a tota mena de negocis i activitats. Ací, on temps enrere Agustí va cursar la carrera d’Història i Patrimoni, els pocs estudis que quedaven s’havien reagrupat en una sola de les antigues facultats, la que havia correspost originalment a les ciències humanes i socials, sense que per això mancara espai a ningú. Al mateix temps, l’antiga Escola de Ciències s’havia transformat en un bulliciós centre comercial, el paranimf i el jardí allotjaven festivals musicals, espectacles d’autoajuda o gires circenses, i la resta d’edificis, que ningú recordava ja amb quin propòsit es van construir, exhibien grans cartells a les façanes –es lloga, es ven, disponible, ocasió– per oferir-se al millor postor. Amb aquestes iniciatives, el rectorat intentava amb més o menys èxit equilibrar la balança comptable, i per a aconseguir-ho resultava primordial l’afluència continuada de gent.

Al vespre, Agustí va tornar a l’Ovella, però la *hacker* no hi era. Es va haver d’esperar tota la setmana per a posar en pràctica el pla que havia ideat. El divendres següent, quan ella hi va entrar i la va rodejar la seua colla d’aduladors, Agustí va acaronar la pantalla tàctil del seu comunicador de butxaca. Contra això no podien fer res. Cap d’ells no tenia ni la menor idea de tecnologia, patien la desgràcia de ser analfabets digitals absoluts. Li va venir d’allò més bé que Patrici s’haguera trobat amb una compatriota i hagueren marxat d’hora. Així no li faria nosa. Va començar a sonar música retro i tothom volia dir la seua, però ell va romandre en silenci al seu racó. Va habilitar el *bluetooth* i va obrir una aplicació que amb prou feines havia pogut fet servir fins aleshores. En el seu

entorn social més pròxim hauria estat inútil provar-la, i en altres ambients on s'havia aventurat no havia reeixit. Només va detectar una usuària, amb un nom exòtic d'ecos marins i clàssics: Pelàgia. Agustí, per la seua banda, mancava d'imaginació per a posar-se un àlies tan sofisticat com aquest, ni un avatar del nivell estètic d'aquell arc de Sant Martí, digne d'una vidriera *Art Nouveau*. Va pitjar la imatge i quasi simultàniament es va sentir un xiulet a l'altra banda de la barra. Havia obtingut un índex de coincidència molt baix, d'un vint i tants per cent, però no va tenir temps de sentir-se temorós o decebut, perquè ella va acceptar la connexió en un tres i no res. Es va mirar el braçalet i va alçar el cap. Guaitava l'estança a tort i a dret. Agustí, amb el terminal a la mà, va forçar un somriure. Intentava no parèixer massa babau ni massa agosarat. Ella va rodejar la barra sense amollar la copa i es va asseure davant d'ell. Es va adonar que es fixava en el seu Apple Einstein 9s. Els altres els miraven, però van perdre l'interès de seguida i es van dispersar. Se'ls havia acabat la festa.

–T'agradaria fer de *beta tester* d'una aplicació nova?

Li va explicar que treballava com a programadora en una *startup* i que estaven desenvolupant un servei d'un nou tipus. L'únic que hauria de fer ell era instal·lar-se el programari en el seu dispositiu i iniciar-lo unes quantes vegades al llarg del dia: fer una foto o un vídeo i aturar-se a descriure amb paraules –en llenguatge natural– la situació, l'activitat que estiguera realitzant i el que estiguera veient al seu voltant. L'aplicació penjava aquesta informació en la cadena de blocs d'Internet, junt amb metadades d'allò més exhaustives. Per a fer-ho requeria permís d'accés a la ubicació, la càmera, el

micròfon i els contactes. A canvi, Agustí cobraria una quantitat fixa de *freecoins* per cada transacció. Una quantitat fraccionària, molt baixa, però podia repetir l'acció tantes vegades com volguera. De fet, s'encoratjava els usuaris a utilitzar l'aplicació el major nombre possible de vegades, en qualsevol moment i circumstància. No calia que fora res interessant o especial, ans al contrari. El que necessitaven era un gran volum de dades de la vida quotidiana de moltes persones, quantes més millor i d'arreu del planeta. N'estaven recollint des de feia mesos per tal d'entrenar un algorisme d'aprenentatge automàtic –*machine learning*, en va dir ella, en anglès– que interpolava els buits en l'espai i el temps i amb el qual havien estat capaços de reconstruir segments breus d'esdeveniments passats, a partir dels pocs o molts fets que es conegueren. Els límits s'estaven ampliant, i ja havien aconseguit invertir el sentit de la fletxa per a inferir esdeveniments futurs –d'un futur relativament pròxim– amb un grau d'incert espaterrant. Tenien a la seua disposició més dades i ordinadors més potents que mai, i les dinàmiques tecnològiques i econòmiques garantien que ambdues variables continuarien en augment. Quantes més dades acumularen, i més potents foren les computadores, més i més milions d'inferències per segon es podrien executar. Amb dades de tot i pertot, una potència informàtica que tendia a l'infinit, i uns algorismes que es perfeccionaven contínuament, prompte seria –i ella no veia per què no hauria d'arribar a ser així– com si pogueren saber-ho tot. Assolirien el coneixement absolut.

O això, almenys, és el que Agustí va entendre. Li va parèixer una idea escandalosament revolucionària. Una

especulació imaginativa, va reflexionar en silenci per a ell mateix, fecunda en termes no sols empresarials. La part que jugaven els usuaris –“turcs mecànics”, els havia anomenat Pelàgia, pel cèlebre autòmat del segle XVIII–, enllaçant els sensors dels dispositius personals amb els servidors del núvol, era important però ontològicament menor: petits engranatges al si d’un mecanisme colossal. Si estàvem disposats a abandonar els nostres conceptes caducs sobre la intimitat i la privadesa –el pudor ancestral judeocristià: la fulla de parra d’Adam i Eva, expulsats de l’edèn–, l’immens cabal de saber resultant impulsaria el pas –un salt quàntic– a una nova fase en la història de la humanitat.

Mentre xarraven, a través dels bafles ressonava la veu vellutada de Lou Reed. Un enregistrament en directe de la seua primera època, encara amb The Velvet Underground. “*It was very nice, candlelight and Dubonnet on ice...*” El paradís en una taverna. I al cap d’uns minuts *Perfect Day*. Van demanar una altra ronda. Certament pareixia una nit perfecta, sens dubte una de les millors de la seua vida. La música, una nova i feliç coneixença, una rara absència d’ansietat. La samarreta asimètrica deixava al descobert el muscle esquerre de Pelàgia, on portava inscrit aquell galimaties. Es va decidir a preguntar-li què significava i en escoltar la resposta es va avergonyir de no haver-ho entès abans.

–És la meua clau pública. La signatura digital que permet enviar-me un missatge xifrat.

La setmana següent, Agustí va fer les mateixes coses que hauria fet qualsevol altra setmana. És a dir, des d’un

punt de vista objectiu, res digne d'ésser ressenyat. Però, per primera vegada, era com si les banalitats i rutines de sempre cobraren sentit. Com si, en realitat, tingueren per fi algun sentit.

Divendres, la valoració del sistema el situava en l'u per cent d'usuaris més actius: els que més havien aportat a la base de dades col·lectiva de la cadena de blocs. Hi havia enregistrat repetidament imatges del seu carrer, des del balcó, a diverses hores del dia, incloent-hi l'eixida del sol de dilluns i totes les postes de sol cada vespre; la companyonia i les discussions aspres al bar de la cantonada; l'exhibició d'aliments al mercat i el brogit i els xafardejos de les parades; les fites d'una passejada a peu fins al districte universitari; un trajecte complet en transport urbà, anada i tornada, fins al barri marítim; el vol rasant de les gavines; la velocitat dels vehicles a les rondes de circumval·lació; la bullícia dels infants en una plaça, en eixir de l'escola; la parsimònia dels ancians; els reflexos de la llum en una font; els excrements dels gossos depositats a les voreres, i l'acte de ser-hi depositats; els comentaris infamants que li va adreçar l'amo d'un d'aquells animals, ofès perquè l'haguera enregistrat i, a sobre, descriguera els fets en veu alta; la immundícia, també, dels coloms; el deteriorament del mobiliari urbà; la detenció d'un venedor ambulat; l'enrabiada i els crits d'un veí contra un altre, a l'escala, per algun motiu indeterminat o sense cap motiu; la disposició interna del seu humil habitatge, després d'endreçar-lo una mica; la seua estimadíssima biblioteca, amb els llibres ordenats cronològicament seguint el lent però ferm declivi de la cultura occidental, des dels presocràtics fins a Zizek; l'estat de la seua taula d'estudi,

transposició mimètica de la incommensurable complexitat del seus pensaments; un seguit de composicions canviant amb gots, tasses, plats, botelles, particularment una de Jack Daniels tal com s'anava buidant... i alguna imatge més, acompanyada d'una reflexió igualment íntima que ja no podia esborrar.

Cap d'aquests moments no tenia *per se* cap valor, i tots plegats, sumats amb altres conjunts heterogenis però substancialment equivalents, suposaven gairebé, potencialment, una revelació.

La icona de l'aplicació amb què els capturava era un ull sense parpella.

1710.– *Esse est percipi*, ser és ser percebut. En el seu *Tractat sobre el coneixement humà*, el bisbe Berkeley rebutja la realitat de la matèria i abraça l'idealisme: segons ell, les coses només existeixen com a percepcions d'alguna ment. Si cau un arbre en un bosc recòndit, sense cap persona o ésser present que pare l'orella, no és que no faça cap soroll, sinó que ni tan sols podríem afirmar que aquell arbre haja caigut, o que continue existint... si no fora que Déu sempre és arreu, en tot moment i tot lloc, per prendre nota i alçar acta de cada cosa quan nosaltres no hi som. La seua ment infinita és garantia i inventari complet del món.

1875.– Fundació de la Societat Teosòfica a Nova York. En els seus llibres, els gurus Helena Blavatsky, Charles Webster Leadbeater, o posteriorment Rudolf Steiner, elucubren sobre els denominats “registres akàixics”, dits així per *ākāśa*, mot sànscrit equivalent a l'èter dels grecs o de la física del segle XIX: el cinquè element que hom

creia que emplenava l'aparent buit de l'univers. En aquest medi subtil restaria pels segles dels segles l'empremta de totes les situacions i experiències viscudes alguna vegada per algú. Des l'enfonsament de l'Atlàntida fins a la teua ressaca d'aquest matí. Res no es perdria per sempre, però només els iniciats podrien tenir-hi accés.

1972.– El setmanari italià *La Domenica del Corriere* publica unes declaracions de Pellegrino Ernetti, frare benedictí, exorcista de la diòcesi de Venècia i afeccionat a la física i a l'electrònica. Sota els auspicis del Vaticà, afirma, hauria col·laborat amb un grup de científics selectes –Enrico Fermi i Wernher von Braun entre d'altres– en la invenció del *cronovisore*, una màquina capaç de recrear qualsevol esdeveniment del passat a partir de la traça energètica que haurien deixat les seues ones visuals i sonores. A fi de corroborar aquestes inusitades informacions, aporta una fotografia en blanc i negre de la cara de Jesucrist en la creu.

1998.– Sergey Brin i Larry Page anuncien que la missió de Google és organitzar *tota* la informació del món.

2007.– Steve Jobs presenta un nou model d'ordinador de butxaca i comença a persuadir les masses de consumidors que és bona idea portar damunt aquest petit comunicador, que registra mitjançant un seguit de sensors tota mena de dades referents a l'entorn –i a nosaltres mateixos– i les retransmet a la xarxa. Res no s'escaparà al conjunt de càmeres miniaturitzades, micròfon, baròmetre, giroscopi, localitzador per satèl·lit... Els fabricants coreans i xinesos copiaran de seguida aquest disseny, amb gran èxit comercial.

2008.– Un grup de programadors anònims d'ideologia anarquista desenvolupa una moneda electrònica, la *freecoin*, i la tecnologia de la cadena de blocs que la fa possible: un llibre comptable o registre de transaccions digital, inalterable, del qual existirien a cada moment múltiples còpies en una xarxa distribuïda, sense bancs ni cap altre tipus d'autoritat central. El funcionament de la *freecoin* inspira plans per a utilitzar la mateixa tecnologia en altres camps, amb la intenció d'anotar tota mena d'intercanvis, no sols monetaris.

2013.– Un adolescent russo-canadenc dissenya *Ethereum*: una altra vegada l'èter, o *ākāśa*. Aquesta plataforma de computació distribuïda es basa en una cadena de blocs similar a la de *freecoin*, però molt més potent, capaç no sols d'agregar dades sinó també d'executar aplicacions sense servidors centrals.

2018.– Es filtra un vídeo intern de Google que mostra una base de dades on s'emmagatzema, al llarg d'anys, la informació dels milions d'usuaris d'Internet. Es demostra que amb unes dotzenes d'indicadors ben triats, i una mica d'intel·ligència artificial, es pot deduir què pensarà o què farà un individu en certes condicions estandarditzades. Amb dades massives a l'engròs, es podria –es pot– conèixer una persona millor que ella mateixa.

2026.– S'aboleix, per una millor causa, el Reglament General de Protecció de Dades de la Unió Europea. La cadena de blocs fumeja amb les dotzenes d'exabytes que s'hi aboquen diàriament. Un nou motor computacional, basat en l'ultimíssim paradigma d'aprenentatge automàtic, és finalment capaç de reconstruir cada fet, tot el que s'ha esdevingut, i predir tot el que s'esdevindrà.

Actua –sense que ningú, potser, ho haja pretès deliberadament i conscientment– com a sustentació tecnològica i metafísica de la realitat. Com en aquell acudit de l'autor de ciència-ficció Fredric Brown, el sistema podria contestar que sí, que *ara* el Déu de Berkeley –l'inventari del món, la totalitat dels fets– *sí* que existeix, encarnat, si es pot dir així, en una aplicació d'intel·ligència artificial que s'autoexecuta en una màquina virtual distribuïda.

Pelàgia pareixia desconcertada. Somreia amb una poc dissimulada incomoditat. Potser també amb condescendència.

–Però a nosaltres –va dir–, ens interessen més que res els moviments de la gent, les entrades i eixides a llocs, tot allò que tinga conseqüències pràctiques. I pràctiques vol dir, sobretot, econòmiques. On va cadascú, amb qui fa tractes, què es compra i es ven, per quines coses es paga i per quines no... La resta –va vacil·lar tímidament abans de dir-ho– són especulacions filosòfiques, si més no des del punt de vista dels inversors.

A posteriori, Agustí diria que va ser en aquell moment quan va començar a perdre per a ell la gràcia que fins aleshores l'embolcallava, aquella aurèola de sensual santedat. Era possible que no reconeguera les profundíssimes implicacions del projecte en què treballava? No les entenia? Preferia ignorar-les? Un minut abans havia cregut que podia ser que es besaren. Altres possibilitats no haurien estat inimaginables. Es va adonar que –sense pensar-hi, deixant-se portar per la intensitat

emocional del moment– havia avançat la mà dreta damunt de la taula fins a tocar la mà esquerra d'ella.

–No m'interessa el sexe –el va advertir.

A mi tampoc, va estar a punt de replicar Agustí, però no ho va fer. El que va dir en lloc d'això, potser no era tan estúpid, ni va sonar tan exquisidament cortès com es va voler creure.

–No m'importa.

Després que s'haguera begut un parell més de whiskys, Patrici l'havia acompanyat fins a un taxi i havia escrit una adreça i un nom en un tros de paper. Al cap d'uns minuts es va trobar al vestíbul d'un pis quasi tan tronat com el seu. La xica era rossa, més baixeta que alta, tirant a grassoneta. Portava només un biquini blanc i els llavis pintats de roig.

–En tinc de tots els colors –li va explicar–. Un altre dia, si m'avises abans, em puc posar el que més t'agrada.

Agustí no va entendre si es referia al biquini o al pintallavis. Tenia una veu agradable i la va trobar bonica, atractiva. Es va recordar del nom que havia apuntat Patrici: Flora Emília. Tan fals, probablement, com el de la *hacker*, però en aquest moment li va parèixer més natural i sobretot menys pretensions.

–Deus tenir set.

Es va preguntar com ho devia saber, perquè el cas era que sí, en tenia molta. Ella va abocar un gel blau d'un tub, com si fora pasta de dents, dins d'un got d'aigua. Quan l'efervescència del combinat es va apaivagar, el va convidar a empassar-se'l d'un glop. Feia gust a medicina.

Mentre hi pensava, va observar, atònit, com Flora Emília pujava per la paret, caminava pel sostre cap per avall i baixava per l'altre costat. A continuació es va agenollar davant d'ell i li va despassar la cremallera dels pantalons. Tot això sense deixar de somriure ni un segon i mirant-lo sempre als ulls.

En algun altre moment, per més inversemblant que resultara, follaven com a bojos dins i fora d'una piscina, enfront de la balustrada d'una vil·la luxosa, envoltada de ruïnes romanes a una distància perillosament curta de l'erupció d'un volcà que podia ser el Vesuvi. I en les aigües cristal·lines i plàcides d'una platja tropical, sota un cel blau vespertí plagat d'estels i indiferents a l'amenaça dels taurons o dels caníbals, apostats rere els cocoters. O en la gravetat zero d'una nau extraterrestre, amb la tripulació alienígena estudiant l'acrobàtica còpula terraqüia mentre les galàxies giraven harmònicament al seu voltant. Però, al mateix temps, Agustí mantenia la consciència d'haver-se ficat amb ella en un llit normal i corrent, com a molt amb matalàs d'aigua.

Fora com fora, malgrat l'activitat física exigent i absorbent a què s'estava lliurant i les postures complicadíssimes i tibants que per alguna raó s'entossudia a intentar una vegada i una altra, no es va poder estar d'enredar-se en la continuació del seu monòleg filosòfic. Quan va insistir a barrejar la teologia amb la tecnologia, Flora Emília, que havia complit ja amb escriure la seua part del tracte i s'estava atipant d'ell i de la seua xarrera, el va advertir que no tornara a esmentar Déu nostre senyor en va, que aquest era el seu únic límit i que no podria tolerar-ho més. Agustí, però, no l'escoltava, així que va baixar l'escala a redolons i va

acabar assegut, mig despullat, a la vorera d'un carrer desconegut, amb la galta marcada i diverses parts del cos endolorides. Tenia el cap molt tèrbol. No sabia de quina casa havia eixit, ni com era que hi havia entrat, però encara recordava amb tendresa el nom d'ella i els seus llavis molsuts.

Va rebre la notificació aquella mateixa nit, però no la va llegir fins l'endemà de matí. Havia estat agraciat amb el premi mensual de la cèlebre loteria de la cadena de blocs: el tan desitjat i mai esperat viatge a les repúbliques corporatives de la Vall del Silici, amb totes les despeses pagades.

De primer no la va reconèixer. Va ser ella qui li va parlar i va fer que s'aturara quan estaven a punt d'encreuar-se. S'havia tallat els cabells, molt curts i igualats, i ja no els portava tintats, sinó del seu color natural, castany clar. Feia una altra cara. La va trobar molt canviada.

–Tens temps de prendre un cafè? –li va proposar abans que ell haguera pogut reaccionar.

Allí mateix, davant d'on s'havien trobat, hi havia una cafeteria. Dins estarien més tranquils, a recer dels mendicants i carteristes que pul·lulaven per aquests barris propers al centre. Hi van entrar i es van asseure en una taula, en un racó discret. La decoració del local, amb plantes de fulles amples i reproduccions de quadres de Gauguin, i la música *New Age* a volum baix, exercien un efecte relaxant. La carta constava d'un ampli repertori d'infusions i còctels. Ella va demanar melissa amb

gingebre i llima, i ell un poliòl. Van començar a parlar i va resultar que ambdós venien justament a aquell mateix edifici. Ell treballava allí des de feia unes setmanes. Ella tenia una cita amb la ginecòloga.

–L'estic gestant per a uns amics –va dir, passant-se la mà per la panxa–. M'agrada el nom que han escollit: Deodat. És molt inspirador.

Pareixia llatí. Agustí estava cavil·lant què devia significar quan ella li ho va explicar: regal de Déu. Li recordava alguna cosa, alguna figura o concepció filosòfica, però va tardar encara uns segons a entendre de què li estava parlant. Ella continuava donant-li'n detalls. Així que estava embarassada d'uns pocs mesos. Evidentment mentia quan va dir que no li interessava el sexe. Quan la van conèixer, Patrici havia insinuat que era l'amant del seu cap, el propietari de l'empresa de desenvolupament de programari, però aleshores ell no li va fer gens de cas i no s'hi va parar a pensar.

–Com et va anar el viatge a Amèrica? Segur que tens un munt d'històries per contar...

Tampoc no és que l'exhibiren com un mico dins d'una gàbia. El primer dia tenien preparat per a ell un *tour* per San Francisco. Va visitar el Golden Gate, el port, l'aquari, el Museu d'Art Asiàtic i l'antiga presó d'Alcatraz, ara seu d'exclusives experiències carceràries, individuals o per a grups, molt sol·licitades. El segon dia, al matí, el van portar als laboratoris d'intel·ligència artificial i robòtica de la Universitat de Stanford, i a la vesprada a Googleplex i a les seus d'altres companyies tecnològiques “on cada setmana es construeix una nova versió del futur i es

descarta l'anterior", segons afirmava algun dels molts lemes que li van glossar. Guies jovials i loquaços li ensenyaven les instal·lacions i li adreçaven explicacions en un anglès massa sincopat que s'esforçava a seguir, amb èxit relatiu. Els itineraris eren ràpids, no s'aturaven enlloc més d'un parell de minuts. Pareixia que no volgueren que es perdera res. El tercer dia estava convidat a participar en alguna mena d'acte públic. L'auditori era formidable, immens, un colosseu modern de vidre i ciment. En una recepció molt concorreguda, va tenir l'oportunitat d'encaixar amb Sergey Brin (o era Sundar Pichai?), amb Mark Zuckerberg i amb un senyor gran, prim, amb ulleres i cabells esclarissats, canosos, que podia ser Bill Gates o Warren Buffet (encara vivien ambdós?). Entre la munió de gent que anava i venia, es va trobar al costat d'algú, molt semblant a Elon Musk, que el mirava de dalt a baix amb desdeny. Més tard, una altra persona desconeguda se li va acostar per darrere i li va dir a cau d'orella que era Satoshi Nakamoto, el veritable creador de *freecoin*. Però es va fer fonedís en un tancar i obrir d'ulls abans que poguera girar-se a mirar-lo bé.

Després d'això, uns xics vestit amb texans i samarretes en les quals es llegia la paraula '*Staff*' se'l van emportar a una sala que devia ser una mena de camerino. Li van mostrar un document en una pantalla i li van explicar que, en eixir a l'escenari, hauria d'anar contestant aquelles preguntes, per ordre, amb la major sinceritat i espontaneïtat de què fora capaç. Però ell, es va excusar, no tenia el do de la paraula, de fet era un desastre parlant en públic. I a més a més hi havia el problema de l'idioma. Un dels joves li va replicar que no es

preocupara per això, que apreciarien per damunt de tot el seu cas personal, el punt de vista –cadascú de nosaltres és únic, li va remarcar–, i que l’ajudarien a calmar-se i a concentrar-se. Seria molt més senzill del que s’imaginava. Es va haver d’esperar molta estona, tot sol, rellegant les preguntes una vegada i una altra i assajant mentalment les respostes. Si el van ajudar d’alguna manera, no ho va saber. Potser van vessar un ansiolític en el got de cafè descafeïnat i aigualit. O en la botelleta d’aigua de l’Àrtic. La veritat és que es va sentir estranyament serè quan el van fer passar a un espai fosc il·limitat. El van enlluernar uns focus potentíssims i a penes va poder veure-hi res, no sabia davant de quanta gent es trobava. Un grup, havia mig entès, nombrós però selecte, que incloïa una bona part de les ments més privilegiades de la ciència, la tecnologia i els negocis d’Amèrica i Euràsia. Una veu va començar a recitar-li les preguntes per alguna mena d’auricular que no s’havia adonat que li col·locaven. Melosa i encisadora com la d’una fada o un àngel, sonava dins del seu cap i l’animava a continuar quan Agustí s’interrompia o es trabucava, o li apuntava un mot que se li resistia. Aparentment, els interessava la seua opinió sobre temes com l’impacte de l’automatització, la crisi climàtica, el futur del capitalisme i la democràcia, la relació entre religió i ciència, etc., etc. No podia percebre la reacció del públic a les frases que aconseguia compondre, sempre massa sumàries i matusseres. Només li va arribar, de tant en tant, un murmuri que podien ser rialles, com en les comèdies televisives, però molt llunyanes. Però això devien ser figuracions seues,

producte d'aquells nervis somorts: la por a parlar en públic que havia expressat abans.

Fent memòria, molt pitjor havia estat el registre minuciós i impúdic que li van practicar a l'aeroport, però això tampoc no s'ho podia prendre com un ultratge. Ho feien a tothom, o si més no a una tria aleatòria de viatgers, i estava plenament justificat per les constants amenaces terroristes que ja no se sabia d'on més podien venir, després de l'eliminació física de centenars de grups i grupuscles insurgents (incloent, fins i tot, la destrucció d'algun país sencer). No podia pensar que hi haguera res personal en aquell escorcoll, per més violent que haguera resultat. I havia de reconèixer que havien utilitzat guants de silicona i lubricant, a més de d'explicar-li pas a pas el que estaven fent, com ho estaven fent i per què.

Pareixia feliç, encara que s'haguera quedat sense feina. Devien ser les hormones de l'embaràs? Li va contar que, quan l'*startup* va plegar, ja havia estalviat prou diners per a un parell d'anys, i que no creia que tinguera dificultats per a trobar bones ofertes quan decidira o necessitara buscar-ne. A més a més, aquells amics seus, els futurs pares de la criatura, la recompensaven econòmicament pel servei prestat de tan bon grat. Agustí va veure que tornava a mirar el rellotge.

–Bé –va dir–, ara he de marxar.

–Com et dius de debò? –la va interrogar tot d'una.

–Pelàgia, com vols que em diga? –va contestar ella amb un somriure franc–. No te'n recordes?

Va pagar ella i van passar directament al vestíbul de l'edifici, sense eixir al carrer. Li va dir que s'havia alegrat de veure'l i li va fer un bes a la galta, totalment cast. Agustí va deixar que pujara. Abans d'incorporar-se al seu lloc s'havia de posar l'uniforme. En tornar de la Vall del Silici, per algun motiu, li havia fet més mandra que mai reprendre la seua feina com a tutor universitari. Però ell, al contrari que Pelàgia, disposava d'un capital molt magre. Sort de Patrici, que havia instal·lat els ascensors – imitació dels d'un hotel de Nova York de 1900 – en aquest antic bloc d'habitatges, recentment rehabilitat per a oficines, i va tirar d'influències perquè el contractaren. Al principi, li havien paregut ridículs els pantalons i la jaqueta de color roig, amb els botons daurats de llautó, però ara no podia evitar un sentiment genuí d'orgull cada vegada que es vestia. Tenir un treball fix en un lloc com aquest era un privilegi. La seua mare li va explicar una vegada que aquest carrer, quan ella era petita, era als afores de la ciutat, que les úniques cases que hi havia eren xalets on vivien famílies de bona posició – metges i advocats – i que als estius hi funcionava un cinema a l'aire lliure. Eren altres temps, però algunes coses no havien canviat tant i tant.

Es tornarien a trobar quan Pelàgia marxara, però seria millor que no el besara una altra vegada. Tant si eren sols com si compartien el trajecte amb altres usuaris de l'ascensor, no seria apropiat estant de servei. S'acomiadarien de nou, amb decòrum i un “a reveure” o “fins l'altra” que no comprometria a res, i el pròxim dia que vinguera ja no hi hauria la sorpresa ni l'emoció, ni aflorarien records tan vívids en el breu espai físic de la cabina entre tots dos. I en avant, si és que es repetia

l'avinentesa, les convencions socials bastarien per guiar el seu comportament recíproc.

Li quedaven més de vuit hores de feina per davant. Avui tenia intenció de provar el nou processador de pensaments que s'havia fet implantar. A priori no pareixia molt pràctic, amb aquest percentatge mitjà d'errades d'un cinc a un deu per cent, massa elevat encara que fora una primera versió. I els punts al bescoll encara li picaven una mica. Però li podia venir molt bé en els intervals habituals d'inactivitat en què no pujava ni baixava ningú i l'ascensor s'estava immòbil a la planta baixa. Podria prendre nota de les seues idees –el seu cervell carburava imparable com sempre– i impedir així que se li oblidara quelcom important: un neguit que sovint l'assetjava. Només calia evocar interiorment una imatge predefinida –es podia triar, per exemple, entre una bombeta encesa o un ull ben obert– i engegar el dictat mental, que després se sincronitzava automàticament en segon pla amb el comunicador de butxaca o amb l'ordinador personal.

Aquesta setmana li tocava el torn de vesprada. Això volia dir que acabava a la mitjanit. Hi hauria lluna plena i Agustí ja es representava la massa relluent i imponent de l'escultura, al capdamunt del terrat. Quan se n'anava a casa, li agradava aturar-se i fer mitja volta, just en arribar a la plaça, per admirar-la amb la perspectiva idònia. L'edifici tenia tot just vint pisos, com a gratacel era certament modest, però en aquesta ciutat provinciana i petita de cases baixes destacava sobre l'horitzó. Era el més alt de la ciutat i tan sols n'hi havia tres o quatre més que s'hi apropaven. Com a remat, per accentuar la verticalitat del bloc i perquè servira de suport a una

antena de telecomunicacions, l'arquitecte li havia posat a sobre aquella estructura de planxes d'acer cromat. La seua intenció inicial havia estat donar-li la forma d'un gat xinès de la sort –amb un braç articulat mòbil accionat per energia solar–, com a gest cordial de reconeixement als inversors que finançaven la reforma. Però aquests no van aprovar el disseny –potser s'ho van prendre com una broma de mal gust, les relacions interculturals sovint eren complexes– i es va suscitar una certa tensió. Per sort, aquest lamentable episodi ja estava completament oblidat. Al final es va optar per una composició en principi abstracta de dotze metres d'alçada. Una obra que es podia interpretar fàcilment com una figura humana i que Agustí veia molt clar que representava Santa Mònica, vestida amb hàbit de monja i amb un mocador a la mà dreta per a eixugar les llàgrimes de dolor que el seu fill Agustí li feia vessar. Vista des del punt apropiat era una icona grandiosa i corprenedora.

La flauta de Pan

Entre un viatge seu a Barcelona i una visita meua – cada vegada més espaciades– a Castelló, Melcior i jo ens manteníem en contacte per telèfon i, darrerament, també per mitjans electrònics. Va ser en un d'aquells correus, cap a la primavera de 2010, que em va comunicar la insòlita idea de convertir la finca de la Gran Via en un estany, amb el magnífic xalet neoclàssic –no tenia res a envejar a les millors vil·les de Benicàssim– al bell mig del requadre d'aigua: un surrealista illot *bourgeoise*, digne d'una fantasia d'Escher o de Miyazaki. I a continuació, durant els mesos següents, em va anar detallant el curs del projecte –d'aquesta bogeria seua que pretenia convertir en realitat– en una vintena llarga de missatges. Fins aquesta nit d'estiu, la nit de Sant Joan de 2012, en què el soroll del desguàs ens va despertar de sobte a ell, a mi, i a la resta de convidats.

La finca es trobava en una part de la ciutat –als afores, entre l'antiga via del tren i l'antiga carretera de València– que jo coneixia alhora molt i molt poc. En una època hi vam anar sovint, els diumenges de vesprada o per vacances de Pasqua. Però això va passar quan encara era menut i vivia amb Melcior. Els seus pares, els meus oncles, que m'havien acollit temporalment, ens hi portaven en cotxe i jo no em fixava molt en el trajecte. Aquell lloc va ser per a mi escenari de festes, de diversions infantils, un edèn silvestre delimitat per un mur que l'aïllava de la grisor i les estretors de la vida quotidiana. Aleshores era propietat d'una tia fadrina de Melcior, cosina de son pare. Després vam deixar d'anar-

hi. Tot estava canviant. La ciutat creixia, devorava i transformava el seu entorn agrari. I nosaltres ens havíem fet massa grans per a aquella mena de jocs, sobretot Melcior, que té uns quants anys més que jo. Va començar a estudiar a València, després va entrar a treballar en un bufet d'advocats, els seus pares es van morir i ell es va distanciar de la família. No es va retrobar amb la tia Encarnació fins molt de temps després, quan la va convidar al seu casament amb Aurora en una ermita del terme. Per fortuna per a ell, la tia es va encapritxar de la neboda política quasi tant com ell mateix, fins al punt que li va perdonar les dècades d'absència, de recordar-se d'ella només el dia del sant per felicitar-la per telèfon, o ni això. I encara més, l'afecte va ser recíproc. Aurora el va convèncer de proposar a la tia que se n'anara a viure amb ells. Melcior no ha estat mai cap germaneta de la caritat. Li va costar acceptar-ho, fer-se l'ànim d'obrir el seu cor i la porta del domicili conjugal a l'anciana. Però ella va declinar l'oferta. En la residència tenia les seues amigues, les poques que li quedaven de la seua edat, i les seues monges, de les quals havia estat la principal benefactora. Al principi només s'hi estava de dia, però més avant va decidir traslladar-s'hi permanentment. En quin altre lloc hauria estat millor mentre esperava que Déu la cridara? Va acceptar de grat, això sí, que la visitaren totes les setmanes. Hi anaven el dissabte o el diumenge després de dinar, li feien companyia un parell d'hores, jugaven a cartes i xarraven amb ella. Ells li explicaven els seus viatges, els concerts o les funcions d'òpera que anaven a veure –el teatre i les pel·lícules no li interessaven: no coneixia els actors d'ara ni entenia els arguments– i ella rememorava per a ells anècdotes de la

infantesa de Melcior, o d'abans de nàixer Melcior: històries de la guerra i de la postguerra. Quan es va morir, es van assabentar amb estupor que havia canviat el testament: els deixava a ells la meitat dels diners –una quantitat exorbitant– prèviament destinats en la seua integritat a la santa mare església. I, a més a més, el xalet de la Gran Via.

Aquestes deu fanecades tenien, evidentment, un gran valor sentimental per a Melcior (també per a mi, d'altra banda). No va trobar el lloc, és clar, intacte. L'administrador els va informar que havien arrancat tots els tarongers, perquè ja no era rendible explotar-los i així havien evitat que continuaren entrant els lladres a robar la collita i causaren desperfectes que després calia arreglar. Havien conservat, però, les palmeres i algun arbre fruiter al jardí del voltant de la casa. De tot això, els en podria retre compte el tio Cento, l'encarregat d'aquest i altres horts familiars des de feia més de seixanta anys.

D'on els va venir l'absurda, meravellosa, improductiva idea d'inundar el terreny? Quan m'ho va contar, em va fer recordar un conte fantàstic o oníric d'un cert escriptor uruguaià. El dia que hi van fer cap per prendre possessió de la hisenda, em contava Melcior en un dels seus correus, es van trobar l'antic hort negat, embassat, a conseqüència de les fortes pluges que havien caigut recentment. Faria falta un pont, havia declarat ell amb candidesa, des del llindar de la porta del carrer, per tal de poder atènyer la casa. Es van mirar, em deia, i al mateix temps que es formava la imatge en els seus cervells, van tenir la certesa que es tractava d'una visió compartida. Ambdós sentien una rara fascinació per l'aigua. No debades van fer el viatge de noces a Venècia –

s'hi van allotjar en un hotel caríssim al Gran Canal, amb vistes al pont de Rialto— i més avant s'havien embarcat en creuers successius pel Mediterrani o pels fiords de Noruega. Però aleshores només era una dèria inconscient i va continuar així fins aquesta epifania domèstica. A mi, el pla em va parèixer prou desenraonat per a fer-me evocar ambients menys idíl·lics: el llatzeret de Poveglia, l'illa maleïda entre Venècia i el Lido, o l'enigmàtica *Illa dels morts* pintada per Arnold Böcklin. L'insomni, aquella nit, em va portar més reminiscències de rocams desolats, relats que havia llegit o escoltat alguna vegada sobre antigues explotacions mineres, una base militar al mar del Japó, un centre d'experimentació d'armes biològiques al mar d'Aral... Digueu-ne temperament, digueu-ne deliri si voleu. En la foscor de la matinada, vaig jutjar que seria bona idea recollir totes aquestes referències en el meu missatge de resposta. L'endemà, tanmateix, quan començava a teclejar, em vaig adonar que el conjunt agafava un to excessivament lúgubre, fins i tot per a mi. Vaig dedicar, doncs, una estona a documentar-me per afegir-hi unes altres imatges més lluminoses, i així compensar el biaix, com ara els sereníssims jardins de Stourhead, el llac de San Giulio o l'estany d'Olga a Sant Petersburg. No hauria volgut ser el responsable de tombar l'humor del meu cosí, sovint més variable que l'oratge.

Siga com siga, la realització del concepte va resultar d'allò més treballosa. I onerosa. Melcior va encarregar el projecte a un estudi local, que va intentar utilitzar el mètode patentat per un arquitecte búlgar. El qual, al seu torn, s'havia basat en les investigacions d'un científic rus, un tal Friedrich Zibold, en una antiga ciutat bizantina de

la Mar Negra, on va creure descobrir l'ús de condensadors d'humitat, i en els desenvolupaments posteriors de l'inventor belga Achille Knapen, millorats amb l'anomenat "efecte lotus". Vaig anar llegint tot això en els missatges que m'enviava, i en vaig prendre nota, sense entendre-hi un borrall. Supose que per manca d'interès de la meua part. L'estany, em precisava Melcior, havia de tenir una profunditat mitjana d'un metre i cinquanta centímetres, de manera que fora apte per a practicar-hi la natació i també per a navegar-hi amb una petita barca. Un mecanisme de drenatge permetria buidar-lo en un dipòsit subterrani i, si calia, en la séquia que passava prop. La maquinària s'instal·laria al celler de la casa i el terrat incorporaria plaques solars per millorar la sostenibilitat energètica.

La magnitud de l'obra m'aclaparava, però les primeres complicacions que va topar Melcior van ser més prompte de tipus burocràtic. Em consta que va haver de recórrer als contactes que tenia a l'ajuntament, al sindicat de regants i a la cambra agrària per a obtenir tots els permisos a temps. Persuadir els estaments administratius no degué ser fàcil. Si hi ha basses de reg, i una piscina a cada residència turística o en tants blocs d'habitatges nous –em preguntava, a mi, retòricament–, per què no es podia construir ell un estany al seu gust? Però aquests entrebancs no van ser, ni de bon tros, els últims ni els més greus que hauria de superar. A l'hora de la veritat, els problemes tècnics se succeïren un rere l'altre i els terminis no es pogueren complir. Totes les setmanes sorgia un nou contratemps que calia resoldre amb imaginació, amb més recursos materials i humans i, per tant, amb una nova injecció de fons. Melcior me'n feia

l'explicació fil per agulla, però a mi els detalls, després de la sorpresa inicial, m'avorrien i ja no hi prestava molta atenció. Sé que va canviar de despatx d'enginyers dues o tres vegades i que, cap al començament de l'hivern, any i mig després d'haver engegat aquesta aventura, va considerar fins i tot reprendre estudis d'aparellador amb la intenció d'involucrar-se més directament. A la seua edat, trenta anys després d'haver temptejat aquella i altres carreres. Pel que feia a la suma de diners que s'estava gastant –que hi estava enterrant o, si tot acabava bé, submergint– devia ser ja fabulosa. M'obligava a pensar d'on havia tret tants cabals. Procedien íntegrament de l'herència de la tia Encarnació i els estava balafiant amb un despreniment extrem, producte de la seua monomania, compartida amb la seua muller? O podia ser que comptara amb altres tipus d'ingressos suficientment abundants? Quantitats, potser, que li convenia gastar com més prompte millor? No m'explicava mai res dels seus negocis, però sabia que, des que va deixar el bufet per desavinences amb els socis, havia fet operacions que li havien reportat beneficis notables. El dúplex de sis-cents mil euros on estava vivint amb Aurora n'era una altra prova.

Els correus es van suspendre després de Nadal i no vaig saber res més de l'assumpte fins al final de l'hivern. Jo no li'n preguntava res. Tenia l'esperança que haguera recuperat el seny i, ell i Aurora, hagueren abandonat aquesta obsessió aquàtica. Aleshores, però, el dissabte de festes de la Magdalena, em va escriure per comunicar-me que el projecte, per fi, s'encarrilava, agafava embranzida i no tardaria més de tres mesos a completar-se. Un darrer canvi d'equip havia estat providencial. Per fi havia trobat

uns professionals eficients, encapçalats per un *manetes* d'origen rus, un professional que no feia ostentació de cap títol universitari ni el necessitava. Aquests, remarcava, no havien posat cap objecció a tornar a operar amb els plànols originals, els de l'arquitecte búlgar, al contrari que tots aquells setciències que s'havien entossudit a introduir-hi idees pròpies, canvis i més i més canvis que s'havien revelat sempre nefastos.

En el correu següent, de mitjan maig, em convidava a passar un cap de setmana al xalet per assistir a la inauguració –l'emplenament– de l'estany. Em delia per veure-ho, la veritat, però les reserves d'Aurora cap a mi em prevenien d'acceptar sense més la invitació. Ella, malgrat la seua bonhomia proverbial, no em parlava arran d'un incident, en realitat un malentès, esdevingut en l'època en què havia enviudat i dubtava a iniciar una relació amb Melcior. Un episodi confús, al caire de l'assetjament, del qual va preferir culpar-me a mi, com si haguera estat la meua mala influència la que havia fet que Melcior la perseguira de forma massa insistent. Vaig demanar-li, per tant, que em confirmara que Aurora hi estava d'acord. Em va contestar que sí, que ja era hora d'oblidar qualsevol mena de ressentiment i que li ho havia suggerit ella mateixa. Al cap i a la fi, em va dir, tenia moltes ganes de conèixer Eulàlia. Les dones, vaig pensar, confien –esperen, desitgen– que les altres dones –les dones dels altres– puguen mitigar els nostres defectes i fer-nos millors del que som.

La cita va quedar fixada per al primer dissabte d'estiu, que a més a més coincidia amb la nit de Sant Joan. Fins a l'antepenúltim correu abans d'anar-hi, se suposava que l'estany s'acabaria d'omplir aquella mateixa vesprada,

davant de nosaltres. En el penúltim, el dijous vint-i-u, Melcior m'anunciava que havia resolt d'avançar un dia l'operació. No estaven pas segurs de reeixir al primer intent i preferien comptar amb una mica de marge. En l'últim missatge, enviat la vespra de la nostra arribada, m'informava en quatre ratlles apressades que havien tingut èxit. Vuit mil metres cúbics d'aigua vessats de les nou del matí a la una de la vesprada. La impaciència acumulada durant un parell d'anys i l'eufòria pel resultat aconseguit saltaven a la vista llegint entre línies.

Vam fer el viatge, com sempre, en tren. Vam arribar a l'estació de Castelló a tres quarts de sis i vam agafar un taxi. En dir-li l'adreça, el taxista va voler fer conversa sobre les obres de l'estany, però quan va comprovar que no estàvem disposats a compartir informació, va mormolar de forma inintel·ligible i va apujar el volum la ràdio, sintonitzada amb l'emissora dels bisbes. Per sort el trajecte era breu. A les sis en punt érem davant de la porta de la finca. El mur que l'envoltava em va parèixer aleshores molt més alt del que jo recordava. Vaig suposar que l'havien elevat per protegir-se dels curiosos i de possibles actes vandàlics. Em vaig fixar en el rètol ceràmic de vius colors: "Vil·la Atlàntida". No es podia dir que el meu cosí i la seua muller pecaren d'ambicions massa modestes. Melcior em sorprenia. Era allí mateix, al carrer. Portava una camisa rosa de mànega llarga, amb un llacet blau marí al coll. Tenia al costat un senyor molt gran, amb roba de feina i gorra de la Caixa Rural.

–Si m'hagueres dit a quina hora veníeu hauria anat a buscar-vos!

És clar que li vaig dir l'horari de l'Euromed, però ell és així. Va fer dos besos i una abraçada a Eulàlia i després em va abraçar a mi. Mentrestant, el senyor gran que l'acompanyava va marxar sense acomiadar-se.

–Has vist el tio Cento? –va preguntar mentre agafava la maleta d'Eulàlia i ens feia passar per la porta–. Té més de vuitanta anys i continua en forma, però m'estava recalcant que amb la barca no s'atreveix. Els llauradors de Castelló són de secà!

Cap de les explicacions que me n'havia donat –no va adjuntar mai una foto en els correus, com a molt algun esquema esbossat a mà, i estic segur que ho havia fet així a propòsit– no ens havia preparat per a l'espectacle de la casa enmig del llac. Vaig haver d'admetre que ell i Aurora havien executat una obra d'art esplèndida, gairebé sublim. Encara que fora, en certa manera, per casualitat. Per obra d'un impuls misteriós.

–Reconec que t'havia subestimat, Melcioret –vaig dir-li –. Açò és prodigiós!

Aurora ens esperava a les escales, a l'altre extrem del pont: un camí empedrat que discorria entre hibiscos per damunt de la massa d'aigua. Portava un vestit de color crema sense mànegues, llarg, amb un llaç a la cintura i un sol daurat brodat al pit. Vam fer les presentacions, ens vam abraçar i ens vam besar també amb ella i vam entrar tots junts a la casa. L'edifici de dues plantes havia estat conservat tal com era abans, almenys exteriorment, però dins es palesaven alguns canvis en la disposició i l'ús de les cambres. El saló, la cuina i la biblioteca eren a la planta baixa i els dormitoris a dalt. Tots amb bany, va remarcar Melcior.

–Acomodeu-vos –ens va dir–. Quan us hagueu canviat prendrem una copa a baix mentre esperem el càtering.

–Tu creus que desguassa directament a l'estany? –va preguntar Eulàlia fent una rialleta, asseguda al vàter.

Estava de bon humor. Després, en desfer les maletes, va arrufar el nas.

–No sabia que seria un sopar de gala –va rondinar en emprovar-se un vestit negre, curt, que a mi em va parèixer el sùmmum de l'elegància–. Però tu no t'assabentes mai d'aquestes qüestions mundanes.

De debò que no tenia per què amoïnar-se. Ella sempre vesteix bé. I jo sempre vaig igual. Quan vam baixar, la imatge estampada a la meua samarreta va despertar l'interès d'Aurora: una foto de família amb el pare i els fills somrient i la cara de la mare esborrada. Era una reproducció de la portada d'un llibre dels anys seixanta, *The Feminine Mystique*, un clàssic del feminisme. Pareixia conèixer-lo millor que jo. Em va preguntar si l'havia llegit i vaig haver d'admetre que només una mica per sobre, feia anys.

–Fer bandera d'una cosa que ignores –va observar Eulàlia amb un puntet de sornegueria– és una actitud *tan* masculina.

Li agrada exercir amb mi de consciència crítica. Sap que odie ser o actuar com un home, assumir el rol d'home, i es diverteix subratllant cada falta que puga cometre en aquest sentit. Aurora se'n va riure. Ens va explicar que ella sí que l'havia llegit i Eulàlia li va demanar si el tenia.

–Crec que sí –va contestar–. Em vaig emportar ací bona cosa de llibres.

Li va proposar donar-hi una ullada i van marxar totes dues a la cambra del costat. Al cap d'un minut es va sentir una campaneta.

–Més convidats! –va exclamar Melcior i va anar a obrir.

No havia mencionat en cap moment que haguera de venir ningú més. Va tornar amb una parella. Un home amb sahariana i una dona acabada d'eixir de la perruqueria, o del sarcòfag dels raigs ultraviolats. Marronosa, alta, eixuta com una mòmia, carregada de polseres i collars. No la vaig reconèixer fins que va parlar i va pronunciar el meu nom de pila amb aquella veu nasal tan característica. Em va besar com si res i em va agafar les mans. Qualsevol que no la coneguera ho podia haver pres per un gest d'afecte quasi maternal. De madrastra perversa, hauria sigut en tot cas. De sobte em vaig adonar que feia vint anys exactes que no ens vèiem. Ell no em sonava de res. Me'l va presentar: Xavier, el seu marit. El segon, doncs. Com a mínim, vull dir.

Aleshores van acudir Aurora i Eulàlia, que devien sentir les veus. En fer les presentacions, Viviana va simular una gran sorpresa.

–No sabia que tenies parella!

Va repartir més besos, acompanyats de més escarafalls, i va repassar Eulàlia de dalt a baix. A ella i al seu home també els havien reservat habitació. Xavier va dir que pujarien a deixar la bossa i ella va afegir que volia veure “l'alcova”. Aurora els hi va acompanyar.

–Em pensava que d'aquestes només n'hi havia a Pedralbes –va murmurar Eulàlia.

–Doncs ja ho veus –li vaig contestar–, al raval de Sant Felix també se'n crien.

–Aquí també teniu un raval?

–Un no, dos.

–No ho sabia. No em contes mai res de Castelló. Ni de tu.

–Perquè no em dones ocasió. Sempre estàs parlant tu.

–No comencis.

–Has començat tu.

Melcior reia. No ens estava escoltant. Aquest vespre regnava l'alegria, i això que encara no ens havien oferit la primera copa. En baixar, Viviana va alabar la decoració de la casa i el gust dels amfitrions. Un llum imitació *art deco*, una reproducció d'un dels quadres més reproduïts de Klimt i un elefantet africà de mercat ambulant no eren, segurament, els elements més carrinclons del conjunt. S'hauria d'haver endut aquest premi el retrat emmarcat –i dedicat?– del Dalai-lama.

–Digueu què us ha paregut l'estany –ens va demanar Aurora.

Però es va haver d'esperar, perquè va arribar la furgoneta del càtering i el repartidor es resistia a entrar fins al xalet malgrat l'obstinació de Melcior. Es veu que no s'atrevia a eixir marxa arrere per aquell pontet en acabant. Aleshores Melcior es va empipar i no volia deixar que descarregara ell els paquets, de manera que ens va reclutar a Xavier i a mi.

–Ací hi ha menjar per a un regiment –va exagerar Viviana en veure'ns.

El que no s'imaginava encara ningú –malgrat l'al·lusió òbvia al rètol del vehicle: *Restaurant l'Amanida*– és que havien encomanat un menú estrictament vegetarià. Vam

llegir el fullet: algues wakame amb sèsam, tàrtar d'alvocat, quinoa amb hummus de remolatxa, croquetes d'espínacs, tortellini integrals d'albergínia i tofu teriyaki amb kimpira de verdures. Els no iniciats vam dissimular, excepte Viviana, que es va estimar més pregonar la seua ignorància. A fi d'alleujar el possible disgust i asserenar els ànims, Melcior va servir uns martinis secs, amb oliva però sense anxova. Viviana continuava examinant Eulàlia –ara començava a interrogar-la– i Xavier romania al seu costat. Aurora anava atrafegada acabant de parar la taula. Jo em vaig emportar Melcior a un racó.

–Has vist la llimera i la perera? –se'm va anticipar–. Les he volgut conservar. Te'n recordes?

Sí que les havia vist, en un petit monticle al darrere. I un desmai a cada angle del mur posterior. No s'havien descuidat cap detall.

–Què hi fot, aquesta, ací? –em vaig afanyar a preguntar-li.

–Viviana? No et deus pensar que a mi em feia cap goig que vingueren. Me la vaig trobar l'altre dia quan vam passar pel mercat i es va convidar ella mateixa. No vaig poder evitar-ho. Volia saber de la casa, ja et pots imaginar que en parla tothom, a Castelló, i se'm va escapar que avui vindríeu Eulàlia i tu. L'home és un pocavergonya. És enginyer. Li vaig demanar ajuda quan les coses es van embolicar i se'm va espolsar descaradament, però ara que l'invent funciona sí que vol escodrinyar-ho tot.

Aurora va decidir com ens asseuríem. Melcior i ella serien caps de taula. Jo estaria a la seua esquerra i Eulàlia a la dreta, davant de mi. “A vosaltres”, ens va dir en un

apart, “us vull a la meua vora”. Viviana estava a la meua esquerra i davant seu Xavier. El vi era de Vilafamés, d'on procedia la família materna de Melcior. N'hi havia de blanc i de negre. Era molt bo –ambdós eren excel·lents– i en vaig beure molt. També hi havia aigua, en un pitxer de vidre. El fet no seria remarcable si els nostres amfitrions no hagueren adreçat una mena de pregària, una fórmula ritual d'agraïment, a un vas tan modest.

–És aigua de l'estany? –va preguntar Viviana.

–No –va contestar Aurora sense immutar-se–, però tota l'aigua del món és la mateixa aigua. Un sol ésser.

Parlaven a l'aigua, ens va explicar, a fi de comunicar-li la gratitud que sentien pels beneficis que ens aporta. Això millorava la seua qualitat, mantenia la seua puresa i la feia immune a la degradació natural. Un professor japonès, ens va informar Melcior, havia demostrat científicament, en condicions de laboratori, que les paraules podien modificar l'estructura dels cristalls de gel, i per extensió els enllaços entre molècules d'H₂O en general.

–També serveixen la música o els textos escrits en les etiquetes de les botelles –va reblar Aurora.

Jo vaig beure, és clar, més vi.

–Hi ha peixos a l'estany? –va preguntar Eulàlia.

–No –va aclarir Melcior–. Ni peixos ni amfibis. Almenys de moment. Només aigua.

–L'aigua és sagrada –va sentenciar Aurora– i n'hem de tenir cura.

Prompte hi haurà granotes, vaig pensar. I podeu comptar que el jovent vindrà a escabussar-s'hi els

diumenges d'estiu a la matinada, si aconseguen saltar el mur. O hi llançaran tota mena de deixalles per damunt. Vejam que no ho facen aquesta anit. Ja s'havien començat a sentir els coets de les revetles de sant Joan.

Van parlar sobre vessar-hi una substància (una alternativa saludable al clor) que impedira la proliferació de microorganismes. La tenien encomanada, arribaria dilluns o dimarts, però encara volien valorar-ho. Temien que poguera ser contraproduent, perjudicial d'alguna manera per al delicat equilibri del medi.

–Demà –va canviar de tema Melcior– podríem nadar-hi. I remar, també.

–Jo no he portat banyador –va dir Eulàlia.

–Jo te'n deixaré un –va oferir Aurora.

–Podem banyar-nos despullats –vaig intervenir jo–. Ací no ens veu ningú, no? Seria molt hippy.

Cal que recorde que havia begut massa vi? La meua proposta va suscitar reaccions oposades. A Aurora li va parèixer una bona idea. Viviana va preguntar si era broma o ens havíem tornat bojós. Eulàlia em va fer una puntada de peu i em va dir cínic. O hipòcrita, no n'estic segur. Són dos adjectius amables que acostuma a usar amb mi.

Pel que fa a remar, ningú no va opinar-hi. Diria que aquesta opció no se la van prendre seriosament. Jo l'associava, no sé per què, amb històries d'assassinats o morts accidentals. Massa novel·les barates, segurament.

–No has canviat gens –em va dir Viviana amb el seu millor somriure, que no va ser mai molt bo, i em va posar una mà damunt de la cama–. Et mire, t'escolte i veig el

mateix xiquet tímid, graciós i sensible que jugava per ací fora amb el seu cosí. O que anava al cine amb ell a les sessions dobles del Rialto... Quan devia ser això? L'any setanta-dos o setanta-tres? Abans d'anar-nos-en a estudiar a València, és clar. Veritat, Melcior? Però si li dieu a algú que sóc tan vella, jo ho negaré!

M'havia tornat a dir Carlos. Ja ningú em diu així, ni tan sols Melcior.

–I del noranta-dos no te'n recordes? –li vaig replicar–. Tal dia com avui, la nit de Sant Joan?

Va mirar de reüll Eulàlia, aparentment distreta intentant esbrinar els ingredients d'alguna salsa. El marit xarrava amb Melcior, o més exactament intentava fer-lo xarrar. Vaig entendre que l'inquiria amb poc tacte sobre certs actius immobiliaris. Els refotuts negocis del meu cosí, dels quals preferisc ignorar-ho tot.

–Quina sort tenir tanta família que et deixa propietats en herència... Bé, no vull dir que siga una sort que es vagen morint, però ja m'entens.

–Tu creus –va xiuxiuejar Viviana reclamant la meua atenció– que aquesta nit em podries refrescar la memòria?

Anava acurtant les distàncies, tant físiques com verbals. La culminació d'aquest acostament arribaria una mica més tard. De moment vam continuar menjant i bevent. Sobretot bevent. Per postres, Aurora va traure una plata amb torrons artesanals de Benlloc i una coca que havia preparat ella mateixa, amb xocolata peruà de comerç just i llimes de collita pròpia. Melcior va posar damunt de la taula una botella d'aiguardent aromatitzat amb herbes i una de xampany Armand de Brignac que

no devia costar menys de mil euros. La conversa era fragmentària, inconnexa, com un joc d'incomprensions mútues, però per alguna raó ningú pareixia incòmode. Aurora va mencionar les muixerangues que havien actuat al matí a la plaça Major i Eulàlia va preguntar si eren com els castells catalans. Aurora va contestar que sí, però Xavier ho va desmentir categòricament. No hi tenen res a veure, va dir. Però la seua dilucidació de les diferències va resultar prolixa i d'alguna manera va menar a altres temes poc o molt relacionats amb l'actualitat política i cultural. Aleshores Viviana va preguntar pels meus llibres, en plural, com si n'haguera publicat algun altre. Com si ella haguera llegit mai l'únic que he escrit: la meua tesi doctoral sobre Wittgenstein, publicada per l'editorial de la universitat. Ens va recordar que en tenia un exemplar dedicat per mi, però de seguida es va fer palès que no havia passat mai d'aquella primera pàgina autografiada.

–Estàs escrivint una altra novel·la?

–Sí –vaig mentir, encoratjat per l'alcohol–, una comèdia de costums sobre les elits locals, barrejada amb una història de fantasmes. Beniteta, filla il·legítima d'un cactic conservador i monja novícia, i Geperut, un aprenent de la impremta d'Armengot afiliat a la CNT, dues ànimes en pena enamorades i atrapades des del final de la guerra civil en un refugi antiaeri, davall de l'antic convent de Santa Clara, just on ara hi ha el pàrquing...

Malauradament, no vaig aconseguir que aquest brillant conat de narració gòtica amb càrrega social captara el seu interès. Em va interrompre per explicar que uns dies abans havien aparcat allí, quan anaven a comprar al

centre, i que era complicat maniobrar amb el quatre per quatre entre tanta columna. El seu home va divagar sobre les dificultats de l'enginyeria i Melcior va preguntar pel model de cotxe que usaven. Aurora va lamentar el decaïment del comerç local i va mencionar la manca de llibreries bones com les d'abans. Eulàlia, aleshores, va tornar a interessar-se per la seua biblioteca, mentre Xavier havia aconseguit desviar la conversa amb Melcior cap al mecanisme de condensació de l'aigua. De sobte, no sé com, havia desaparegut quasi tothom i m'havien deixat mortalment sol amb Viviana. Quan van tornar, ens van enxampar sota l'advocació de Klimt, però amb els papers canviats respecte a la parella del quadre. La situació podia interpretar-se de diverses maneres, totes desfavorables per a mi. He perdut una arracada, va dir Viviana, i es va apartar simulant que la buscava. Per sort, Eulàlia no és malpensada i el debat entre Melcior i Xavier sobre afers tècnics era massa absorbent perquè cap dels dos s'adonara de res. A mi em va agafar un cobriment de cor.

Al cap d'una estona –supose que van ser tan sols uns minuts– seia a terra amb Melcior a la part de darrere de la casa. Teníem al davant una barqueta que es gronxava a l'aigua, i la llimera i la perera a tret de pedra. Ell m'intentava convèncer de les virtuts d'unes píndoles, un extracte de no sé quina planta, molt indicades per a la ressaca.

–En venen a les farmàcies i als herbolaris. Te'n donaré un parell. Pren-te-les amb un got d'aigua.

–Me les puc prendre amb una copa del teu xampany francès? Encara no l'havíem encetat.

Em va mirar amb gest de preocupació. Quasi hauria de dir-ne menyspreu.

–Potser sí que tens un problema.

–L'únic problema que tinc és que generalment no em puc permetre aquests luxes. Tu d'on traus tants diners, Melcioret?

Va sospirar.

–No he fet mai res il·legal, ni res que no haguera fet qualsevol altre en el meu lloc. Aquest Xavier és un maneguet. Jo m'he cuidat molt d'insinuar que no s'ha casat precisament per amor.

Millor canviar de tema, vaig pensar. Però ho va fer ell per mi.

–Davall d'aquells arbres, li vaig regalar a Viviana una flauta. Érem uns xavals. Ella havia vist la pel·lícula de Peter Pan i l'havia enxisat. Al setembre següent ens en vam anar a València, a la universitat, i allà va caçar el fill d'un banquer.

–Crec que m'hauria de gitar –li vaig dir, i em vaig alçar fent tentines.

Eulàlia va tardar a pujar. Jo no dormia. El llit pegava voltes i sentia tota l'estona les veus i rialles de baix. Van destapar el xampany, ara sí. A continuació vaig escoltar unes passes lleugeres que pujaven escales amunt i s'aturaven silenciosament davant de la porta de la nostra cambra. A baix, algú va cridar fort bona nit i a continuació tothom va callar. Més passes cap ací i cap allà. Eulàlia va entrar i va tancar. Parlava entre dents. No podia estar segur d'haver-la entès. Què deia d'un

escurçó? Havia vist una serp? Es va llevar tota la roba i es va ficar al llit amb mi.

–Què havies dit? –li vaig preguntar.

–Em pensava que dormies –em va contestar i es va riure mentre se'm posava a sobre.

Una hora o un parell d'hores més tard, encara en el primer son, profund, sense somnis, ens va despertar l'enrenou de l'aigua que s'escolava. Es van sentir passes una altra vegada –ara eren corregudes– i renecs i el crit d'una òliba. Ens vam alçar esverats i vam mirar per la finestra. La nit era fosca, tot just despuntava un fil de lluna creixent, però es comprenia sense cap mena de dubte que el nivell de l'aigua havia baixat. L'estany s'estava buidant. “Açò ho veurem més clar demà”, vaig dir a Eulàlia. Em feia mal el cap i em moria de son, així que em vaig tornar a gitar.

L'endemà de matí, ni tan sols recordava allò que havia passat a mitjan nit. Vaig anar recuperant la memòria mentre em dutxava, tal com l'aigua freda rajava damunt del meu cap a punt d'esclatar. Potser sí que m'hauria d'haver pres aquells remeis que m'oferia Melcior. Em vaig preguntar quin aspecte tindria el clot a la llum del dia. Em va venir al pensament una vegada que estaven netejant la bassa del parc de Ribalta i l'havien buidada totalment, excepte un racó més fondo en un extrem on s'amuntegaven els pobres peixos. I després aquella escena d'*El otoño del patriarca*, quan els *gringos* compraven el mar i se l'emportaven.

Quan vam baixar, els altres ja hi eren. Melcior remugava i maleïa. Aurora intentava calmar-lo. Ell estava

roig d'ira. Ella estava pàl·lida. Viviana i Xavier es mantenien en silenci.

–Us deu parèixer molt còmic, això, però a mi m'ha costat bona cosa de diners i de maldecaps perquè ara vingueu a fer-m'ho tot malbé, toquejant uns botons i unes palanques que no sabeu com van. Us deveu pensar que no us vaig sentir córrer, anit!

No s'adreçava a ningú en particular. De fet ni ens mirava. Se'n va anar cap a la porta.

–Nosaltres tenim una coartada –em va xiuxiuejar Eulàlia a cau d'orella.

–Però no en tenim testimonis –li vaig contestar, també en veu baixa.

–Espero que no –i va deixar anar de nou la seua rialleta.

Viviana ens va mirar.

–Pareix que anit algú es va divertir.

Jo em vaig ruboritzar. Eulàlia, en canvi, sap fer-se la desentesa.

–Vols dir? Pobres, Aurora i Melcior, quin disgust que tenen.

–Anit –va dir Aurora–, quan ens acabàvem de gitar, vaig escoltar un soroll, com si caiguera alguna cosa a l'aigua. Xap! Podia ser un peix o alguna mena d'animal que saltava.

–Si hi havia algun peix –vaig dir jo–, ara no costarà gens pescar-lo.

Melcior es va girar per fulminar-me amb la mirada. Però no crec que em culpava a mi, no em podia fer

responsable d'una malifeta com aquesta. Em coneix i sap que no és el meu estil. Com a molt, jo hauria pogut pensar a amollar-hi una tortuga, o un ànec. L'observava capcot, una mica atemorit per la seua còlera. Va tirar cap a fora i el vam seguir. El panorama era catastròfic. Qui –o quina avaria– podia ser el causant d'aquella desolació fangosa?

–Allí! –va exclamar Aurora–. Es veu una cosa lluenta!

Era veritat. Algun objecte petit, mig soterrat al llot, reflectia els raigs del sol a set o vuit metres de nosaltres, just al costat d'on havia quedat encallada la barca. Melcior va entrar a la casa a buscar unes botes de goma, se les va calçar, es va ficar els camals per dins i va baixar a l'estany. Va avançar amb passes insegures, s'hi va ajupir i, amb allò a la mà, es va girar, em va mirar primer a mi i després a Viviana. Havia fet la troballa més estranya, la més inesperada i sorprenent que s'haguera pogut imaginar ningú. Es va alçar, va tornar a pujar els esglaons, es va esmunyir entre nosaltres com esperitat i va entrar al xalet sense llevar-se les botes, deixant un rastre de brutícia. Portava ben agarrat el bufacanyes, la flauta de Pan que més de quaranta anys enrere, en una altra època del món, jo –un altre jo– vaig robar per a una altra Viviana.

–Quin joguet més entranyable –li va dir ella en passar –. Li'l tornaràs?

No cal dedicar moltes paraules ni perdre més temps a fer la crònica de la resta d'aquell dia. Viviana i Xavier van marxar després del desdejuní que ens va servir Aurora: cafè amb llet d'avena, infusions, torrades de pa integral amb mel, la coca de xocolate que havia sobrat i fruita

variada. El nostre tren eixia a les sis de la vesprada. Melcior, quan es va cerciorar que la maquinària funcionava correctament i l'aigua del dipòsit tornava a omplir l'estany a poc a poc, es va asserenar i fins i tot va voler cuinar una paella de verdures per a nosaltres. A la vesprada ens va portar a visitar el barri on vam créixer, ens vam fer una orxata a la cafeteria de davant de l'institut on vam estudiar el batxillerat i ens vam acomiadar a l'estació tan amics com sempre.

En el viatge de tornada a Barcelona vaig prendre notes. Eulàlia dormia. Avui, dilluns, treballàvem. Al vespre, en eixir de la feina, he començat a redactar un correu per a Melcior. Només per mostrar interès, li demanava informació sobre les seues píndoles màgiques: *Silybum marianum*, m'havia dit? Tot seguit, sense més preàmbuls, entrava en matèria. En primer lloc, hi havia la qüestió de la flauta, el flabiol de canons com el de Peter Pan. El vaig aconseguir jo, no ell, això per descomptat. M'havia sabut greu que no ho recordara. Que ell me l'haguera pagat generosament no li atorgava cap dret a atribuir-se'n el mèrit. Jo l'havia vist en una parada de la fira i l'havia pispat. No tenia els cinc duros, o la quantitat que fora que costava. El pare de Melcior, el meu oncle, no em donava cap paga, i no ho dic pas per retraure-li-ho: no tenia per què donar-me'n i amb ells no em va faltar mai res. El vaig agafar, doncs, per a la dolça xiqueta d'ulls blaus: a penes menys blaus que els de Wendy, i els seus cabells un punt menys rossos i la pell no tan rosada. Més real per això. Quan Melcior el va veure, me'l va voler comprar per donar-li'l ell a Viviana. M'hi vaig resistir, però com podia confessar-li que la

meua intenció era exactament la mateixa. S'hauria rist de mi: jo només tenia dotze anys, ella setze i ell disset. I tampoc no m'atrevia a dir-li que l'havia robat, per por que em delatara als seus pares, que eren molt rectes. Sotmès a aquesta contradicció angoixosa, vaig cedir de mala gana i vaig acceptar a canvi de la flauta els diners que no m'havia costat, avergonyit de la meua covardia i la meua mesquinesa. Però no havíem vist la pel·lícula de Disney, tros d'ase. Havíem llegit el llibre de James M. Barrie. Almenys jo. L'havia tret de la biblioteca municipal del carrer Major i li vaig explicar la història a Viviana. Fins i tot em vaig afaïçonar una espasa esmolant un tros de fusta amb una navalla. La vesprada que vas fer valdre la teua edat vam jugar a l'hort. Jo era Peter Pan i tu Garfi, però vas canviar sobre la marxa a cap indi. Segur que ja no saps en quin dels arbres em vau lligar. Va ser a la llimera o a la perera? Em vau deixar encordat i vau marxar rient a petonejar-vos entre els tarongers. Em va haver de rescatar ton pare tres o quatre hores més tard, quan fosquejava i no acudia ningú a sopar. M'hi va trobar plorinyós i humiliat, però no havia demanat auxili.

Què hi feia, la flauta, ahir al matí, quaranta anys més tard, suaument dipositada al fang? La va deixar Viviana oblidada a l'hort i hi havia romàs tot aquest temps, per aparèixer exactament ara, intacta després que les piconadores trepitjaren i remenaren el terreny i els teus equips d'enginyers –o no– el convertiren en una enorme piscina? Em pareix molt més probable que l'haguera conservat ella –tot i que aquesta possibilitat no deixi de sorprendre'm– i la llançara a l'aigua dissabte a la nit. Això explicaria el soroll que Aurora deia que havia escoltat.

I en segon lloc, però no menys important, qui va buidar l'estany? En principi, totes les persones que hi érem presents podríem comptar com a sospitoses. Si, per cortesia i per abreujar, t'excloc a tu de la llista, m'hauràs de permetre –siguem justos– que faça el mateix amb mi. Som-hi, doncs. Ordenats de menor a major probabilitat:

- Eulàlia. No m'imagina cap motiu que poguera fer-li cometre aquesta malifeta. A més a més, era amb mi durant la comissió dels fets. Ficaria la mà al foc per ella. O els peus al poal, si calia.
- Aurora. Per què hauria d'haver-ho fet? Per por d'aquell soroll que va escoltar, per por que en lloc de peix fora bèstia grossa i d'alguna manera que jo no entenc perjudicava l'aigua? I aleshores, per què ens en va parlar, del soroll? Per justificar-se? En tot cas, ella era amb tu, no? I és la teua dona, així que tu sabràs.
- Joan Ramon. Sí, el Joan Ramon Martí. Perdona'm que t'ho recorde, però en algun moment de la teua relació amb Aurora, al principi, vas creure que ella es comunicava amb l'esperit del seu marit difunt. No m'estranyaria, doncs, que el considerares capaç d'açò i de qualsevol altra vilesa des de la impunitat de l'altre món.
- Viviana. Per pura maldat? No ho descartaria. Per recuperar la flauta que –potser, imaginem-ho per un moment– li hauria caigut? Però la distància a què la vas trobar implica que l'hauria d'haver projectat amb certa força, per tant amb intenció.
- Algun dels enginyers amb què et vas discutir. No seria sorprenent que et tingueren una certa tírria.

- Xavier. Arribem, finalment, al meu candidat número u. Et va estar empenyant fins que el vas portar a veure la sala de màquines. Després ja coneixia el camí i va tornar-hi de nit tot sol. No podia dominar la curiositat i va provocar un accident, probablement per incompetència. Malgrat la seua habilitació professional, qualsevol pot equivocar-se. Sobretot si ha trascolat tant de vi.

De manera que havia resolt el trencaclosques. O, si més no, havia identificat els culpables amb certa plausibilitat. Viviana, que inexplicablement havia conservat el flabiol més de quaranta anys, per alguna raó l'havia llançat a l'aigua. Una manera de dir adéu, finalment, al passat? Supose que esperava que algun dia, quan buidaren l'estany per netejar-lo, Melcior hi trobaria aquesta relíquia i se'n faria creus. Devia xalar imaginant el moment, l'expressió de la seua cara. Però no podia esperar que el borinot del seu marit precipitaria el desenllaç. O potser sí? No degué ser ella mateixa qui el va empènyer a escorcollar? Això sí que hauria estat una jugada mestra.

En aquest instant se m'ha acudit una altra hipòtesi.

–Ja ho tinc! Va ser el tio Cento. Ha d'estar dolgut per la pèrdua dels tarongers, ressentit perquè hagen transformat l'hort en una absurda bassa recreativa...

Estava pensant en veu alta. Eulàlia m'ha mirat amb el seu posat escèptic tan habitual.

–Quan acabes de jugar a Agatha Christie, hauríem de baixar a fer la compra per a aquesta setmana. O prefereixes que vaja jo sola al súper?

Però no crec que aquell iaio sabera com fer anar una maquinària tan complicada. Jo no sabia. Ara m'adone que ni tan sols vaig sentir prou curiositat per baixar a mirar. Tan mancat de sentit, doncs, com ho seria culpar les mongetes i els capellans, frustats per veure reduïda a la meitat la donació de la tia. Massa opcions. Però encara em rondava pel cap una altra cabòria.

–Melcior temia que fora un mal funcionament, una errada de disseny o de construcció, no un acte vandàlic. Per això es va posar tan nerviós.

–Per això –ha concedit Eulàlia– i després per la irrupció de la flauta. Mentre era un record privat el tenia sota control. El podia gestionar al seu gust. No li degué fer gens de gràcia que aflués davant de tothom.

Té raó. Sol tenir raó. Ni tan sols necessita dir-ho tot per a fer-se entendre. Al cap i a la fi, explicar-ho tot és la millor manera de resultar avorrit. Mentre hi pensava, he desplaçat el missatge de correu amunt i avall. Per a què seguir? He estat a punt de prémer la tecla d'esborrar i aleshores, a l'últim moment, he copiat el text i l'he desat a la carpeta dels contes.

Pop art

Ell era col·leccionista d'art modern. L'interès d'ella era estrictament acadèmic, centrat en la tesi doctoral que preparava sobre determinats aspectes de la recepció de l'art pop a València. Núria els havia presentat i era testimoni de la trobada. Quico Segarra va canviar el disc –una altra versió de *So Long, Marianne*, ara en directe?– i va continuar parlant amb delit dels cartells que atresorava al seu estudi. Dalt en tenia molts més, va insistir, després pujarien a donar-hi una ullada. Van tornar a riure i va omplir els gots una altra vegada. No, gràcies, va refusar Núria amb un somriure cansat, tapant el seu amb la mà.

L'atracció mútua, per bé que inesperada, resultava evident, i aparentment irresistible. Qui ho havia de dir, que trobaria cap atractiu en aquella estudiant joveneta, tan formal, tan poc cridanera. Un cosset exigü que a penes omplia la roba gastada i mancada de personalitat: texans blaus de camal ample, amb vambes i una samarreta qualsevol. Per no parlar dels cabells curts desiguals –se'ls tallava ella mateixa a casa?– i les arracades de perles falses, que li degué regalar alguna tia seua per la primera comunió. Núria es va adonar, amb un íntim escàndol, que si els deixava sols acabarien al llit abans que els darrers raigs del sol travessaren el finestró des de Penyagolosa. I això li plantejava un dilema: intentaria protegir la integritat moral –i emocional– de la seua exalumna, o permetria que la roda de la vida seguira el seu curs? Com si poguera evitar-ho. La roda, és clar, completaria la volta més prompte o més tard –més

prompte que tard–, tant si ella intentava posar-hi bastons com si no.

Quan es va alçar per acomiadar-se, per tant, es va sorprendre que Neus diguera que també marxava, i que Quico no fera res per retenir-la. Durant el trajecte en el Renault 5 de Núria, Neus es va mostrar en tot moment eufòrica, amb unes ganes bàrbares de xarrar sobre el seu projecte d'investigació i les descobertes que estava fent.

Van viure, és clar, un tòrrid afer, que es va prolongar molt més del que es podia preveure i no va excloure les ruptures tumultuoses ni les mitges reconciliacions. Però era cert que, al capdavant, la relació va ser mútuament beneficiosa. Ella el va estimar, va créixer i es va enfortir. Va acabar la tesi i va fer carrera a la Universitat de València, on arribà a catedràtica. Ell es va deixondir i, després dels anys passats mirant-se el melic, es va obrir a noves perspectives i tendències. Decidí esmerçar una part dels seus diners i del seu temps a muntar una sala d'exposicions i diversos negocis culturals. Els seus camins s'encreuaven més o menys casualment en múltiples ocasions –en l'organització de l'homenatge pòstum a Aguilera Cerni, davant dels *Tresors* de Damien Hirst a la biennial de Venècia, o un dia qualsevol en un carrer qualsevol de Castelló o de València– i es van acostumar a pensar que els finals, entre ells, no tenien per què ser mai definitius.

De vegades, Núria es recordava del començament d'aquesta història amb un regust d'amargor.

*Tentatur homo interius à Diabolo:
verbigratia, in ocio, in tentatione, in
malitia, & in vanagloria*

–Jo era orfe.

I això, per què li ho contava? La va sorprendre que ara es posara sentimental. Amb quina intenció? Jeien cap per amunt en un llit no molt ample –abans feien els llits més estrets, fins i tot els de matrimoni–, però se sentien inusualment còmodes tan prop un de l'altre, la pell suada contra la pell suada. Almenys ella, i aparentment ell també. Acabava d'encendre una cigarreta. Primer li havia preguntat si ella en volia una, i en dir-li que no li havia demanat permís per a fumar.

–Els meus pares havien mort uns anys abans en un accident de trànsit, tornant d'una boda per la carretera general. Els va arreplegar un camió de cara passant Orpesa.

Quin horror, va pensar Neus.

–El meu oncle, que era fadrí, administrava la meua herència i m'ho tolerava tot. Fins que vaig obligar-lo, a contracor, a exercir d'afermamosos.

L'afermamosos, li va aclarir, era un funcionari medieval, encarregat de recollir els vagabunds i ocupar-los en feines de profit. L'aspirant a professora era ella, però li envejava aquesta disposició constant a donar lliçons. Una qüestió d'actitud, més que d'edat o condició.

–Aquell estiu, la nit que complia divuit anys, els meus amics van tindre la pensada d'entrar a la vil·la d'uns veïns, aprofitant que no hi eren. Ens vam beure el seu whisky, els vam agafar prestat el Mercedes Benz i ens

vam passejar per les discoteques de la costa. Vam tornar el cotxe de bon matí, només molt lleugerament abonyegat, però algú ja havia advertit els propietaris i la policia ens esperava per arrestar-nos. Vam passar el dia al calabós, fins que se'n va assabentar el meu oncle, que era secretari del president de la Diputació i tenia contactes. De seguida va començar a moure fils i va aconseguir excloure'm de l'atestat policial.

–No te'n deus sentir orgullós, espere.

–Les coses van ser així i ja no es poden rectificar. Els favors i la corrupció eren generalitzats. Molt més que avui en dia, diguen el que diguen. A més a més, volies saber com vaig anar a parar a Vilafamés, i per això t'ho estic explicant.

–Tens raó. Continua.

Només s'havia saltat un parell de detalls. Aquella matinada, just abans que els enxamparen, havien atropellat un vianant i ni tan sols es van aturar a auxiliarlo. I a un dels seus companys de gresca, que no tenia tan bons padrins com ell o els altres, li va tocar pagar pels pecats de tots i es va tirar un parell d'anys tancat a la presó. L'antiga presó de la ronda de la Magdalena.

–El meu oncle, amb molt bon criteri, va decidir que em convenia canviar d'aires i tindre alguna obligació que m'omplira el temps i m'apartara del pecat. Un dels seus camarades, diputat provincial, era justament l'alcalde d'aquest poblet remot que tu ja coneixes, no molt lluny de la capital però una mica deixat de la mà de Déu en aquella època. Un lloc amb molta història i poc present on l'administració franquista, ves a saber per què, havia acceptat finançar un projecte esbojarrat i destrellat:

crear un museu d'art modern, ni més ni menys. Havia estat una idea d'un crític d'art de València, que en una visita casual es va quedar captivat pel vell palau gòtic, mig enrumat com moltes altres construccions de la part alta, a causa dels bombardeigs de la Guerra Civil. Tot el casc antic estava molt deteriorat i la gent havia començat a abandonar-lo. Amb uns pocs milers de pessetes, podies comprar una casa, generalment només quatre parets, i rehabilitar-la amb esforç i paciència. Arreglar la teulada, instal·lar l'aigua corrent, etc. Exactament això estava fent un grupet de pintors bohemis que venien d'arreu del país. Quan hi vaig acudir jo, aquells carrers costeruts eren ja un formiguer per on pul·lulaven tota mena d'artistes i la seua cort.

–La seua cort?

–Crítics, professors, escriptors, diletants variats.

–M'ho imagine. I el contingent femení també devia ser cridaner, si he entès bé com funcionava i funciona aquest món. Així que ja puc suposar per què vas decidir quedar-t'hi.

–*Sex and drugs and rock 'n' roll*. Festes i orgies. Això estàs pensant, no? Doncs t'equivoques. De drogues sí que sabia alguna cosa, però el que vaig descobrir ací va ser l'art i punt. De sexe, res. Encara devia tardar un parell d'anys a estrenar-me. No vaig ser tan precoç com creus, ni de bon tros.

En arribar el moment ho vas compensar amb escriure, va pensar Neus, però s'ho va callar.

–Sabies que la frase original parlava de vi, dones i cançons, i que s'atribueix a Luter?

–És a dir, al dimoni.

La referència a Julio Cortázar –de les instruccions per a interpretar tres pintures famoses– va fer que rigueren ambdós. Un nou punt de contacte intergeneracional, una altra petita complicitat.

–A més a més, estem parlant de mil nou-cents setanta i pocs. A Barcelona, o a Madrid, no ho sé, però en aquestes contrades l'ambient era molt auster. No se'n tenia notícia, de l'amor lliure. I la meua situació no deixava de ser de llibertat condicional, per dir-ho així, o almenys sota vigilància. A través de l'alcalde, el meu oncle havia fet que m'allotjara un matrimoni de llauradors en un recambró de la seua casa, just davant del casali del museu, on m'havien enviat a treballar.

–La casa on vius ara?

–Exacte. La vaig comprar als hereus, anys després, quan van morir els propietaris.

–I quina feina feies al museu?

–Res important, qualsevol cosa que em volgueren manar. Carregava caixes, ajudava a penjar quadres, agranava... O passava escrits a màquina i despatxava la correspondència. Aquesta mena de coses. I alguna altra més peculiar, de tant en tant, com gravar psicofonies en un soterrani i enviar les cintes a Alemanya perquè les analitzaren.

Neus va arrufar les celles.

–Això precisament és el que intentava contar-te. Va ser una iniciativa d'un individu excèntric, un tipus molt curiós. Ja t'he mencionat adés la fauna que es congregava al voltant del museu i dels artistes. Aquest es deia Alejandro i formava part d'un grup de tres o quatre

persones que van vindre un dia en cotxe amb Paco Puig, un pintor de Castelló.

Sé qui és, va pensar ella. No cal que suposes tota l'estona que sóc tan ignorant.

—Ell i Manolo, l'alguatzil del poble i conserge del Museu, els van fer una visita guiada per l'edifici, i jo m'hi vaig afegir. No feia més que un parell de setmanes que havia començat el meu desterrament i sentia curiositat per tot. L'Alejandro aquell era alt, ben plantat, amb barba i cabells llargs estil *Jesus Christ Superstar*. Aparentava uns trenta i tants o quaranta anys. Parlava amb accent sud-americà, crec que algú va dir que era argentí, o xilè, però vivia a París. Se suposava que era actor i director de cinema d'avantguarda, a més d'escriptor, filòsof i no sé quantes coses més. Un super-home nietzscheà. Es va comportar d'una forma bastant displicent durant el *tour*. No va pronunciar més que uns pocs monosíl·labs, o frases molts breus i anodines d'apreciació dels quadres i escultures que anàvem veient, quan un o altre li demanaven opinió. A mi em va fer l'efecte que res li causava una gran impressió, ni favorable ni desfavorable. Fins que vam baixar a les cambres subterrànies, una part de l'edifici pendent de restaurar on hi havia l'antic celler i el molí d'oli. Jo encara no hi havia estat mai. Va ser com si ens ficàrem de cap a les tenebres de l'edat mitjana, venint d'un dubtós crepuscle del segle XX, i per a més inri sense eixida possible, tancats entre quatre parets de blocs de pedra roja, molt probablement tallats al mateix infern. Un atzucac existencial. Espera, no te'n rigues. Aleshores, l'alguatzil va començar a relatar als il·lustres forasters una llegenda local. Se suposava que en aquell palau havia

viscut al segle XVII una dona de gran virtut –“una santa”, en va dir literalment–, muller del batle reial, que proveïa d’oli les persones necessitades amb unes gerres que guardava justament allí baix, en aquell celler, les quals no s’esgotaven mai. Les gerres encara hi eren, per cert. El cas és que el poble atribuïa a aquesta dona tota mena de portents, en la millor tradició del catolicisme gòtic i contrareformista. A més d’obres de caritat miraculoses, també es parlava de penitències extremes i d’enfrontaments heroics amb el diable. I amb això donem pas a l’element sobrenatural. L’alguatzil va assegurar que, segons nombrosos testimonis, continuaven escoltant-se allí on érem unes veus, uns xiuxiueigs: els precis i oracions de la santa. Inesperadament, això sí que va despertar l’atenció del visitant. “*¿Podrían, por favor, apagar la luz y guardar silencio durante un minuto?*”

Quico va imitar un to de veu cerimoniós i, amb no massa traça, un accent vagament hispanoamericà. Neus se’n va riure de nou.

–Reconec que estava acollonit. En aquella cova no hi havia instal·lació elèctrica. Manolo va apagar la llanterna que portava i a mi el minut, si és que va ser un minut, se’m va fer etern, tot i que no vam escoltar absolutament res. En eixir vam buscar directament el carrer, l’aire lliure i la llum, o almenys així ho recorde jo. Aleshores, aquell tipus amb aire de profeta de la nova era va dir: “*Haremos una cosa*”. La cosa era un pla que s’acabava d’empescar sobre la marxa, aparentment. Cada nit, al llarg d’un mes, gravariem una cinta de llarga durada al soterrani i l’enviariem a una adreça que ens donaria ell.

L'adreça d'un laboratori de la BASF, a Düsseldorf, especialitzat en aquests temes segons ens va assegurar.

–I us vau empassar aquestes borinotades?

–Relaxa't. T'estic parlant dels primers anys setanta. La revista *Planète*, *El retorn dels bruixots*, etc. La gent no anava a França només a comprar els pamflets de *Ruedo Ibérico* o a bavejar amb pel·lícules més o menys eròtiques. La sensibilitat del moment era una altra que ara. Siga com siga, es va oferir a buscar el finançament per sufragar l'operació. Seria un projecte seu i nosaltres anàvem molt justs de pressupost. Al més prompte possible, ens va prometre, ens faria arribar un gir postal que cobriria les despeses de les cintes, el correu, etc. Dels honoraris de la BASF també es feia càrrec ell. I va complir el compromís. L'endemà o l'endemà passat teníem els diners. De gravadora, no va caler buscar-ne cap, perquè al museu ja en teníem una. Evidentment, em van manar a mi que baixara cada nit a engegar la gravació.

–Evidentment.

–Era un xaval, se'm notava la por i els agradava prendre'm el pel. L'hora òptima, havia dit l'Alejandro, era passada la mitjanit. Així que baixava les escales corrents amb la llanterna encesa, engegava la Philips i pujava una altra vegada com un coet. No sé com no vaig caure algun bac i em vaig partir la crisma. I cada matí hi tornava, una mica més serè, però només una mica, per recollir la cinta, ensobrar-la i enviar-la a Hamburg. Al cap d'una setmana va telefonar l'Alejandro.

–I què va dir?

–Que els resultats eren prometedors. Va preguntar si necessitàvem que ens girara més diners i va demanar que continuàrem igual deu o dotze dies. Que ja ens diria alguna cosa més quan tinguera prou dades.

–Dades?

–Ja veuràs. Al cap de dues setmanes va tornar a telefonar. Va dir que no calia que enviàrem més cintes i que prompte ens remetria el resultat de la investigació. Per a sorpresa nostra, almenys meua, el resultat era un quadre, un llenç de dos per un metres que va arribar a la porta del Museu embalat dins d'una furgoneta de correus. Es titulava *Voz de un pueblo español* i era un collage fet amb els fulls de l'informe de la BASF, desenquadernats i tintats de roig i groc formant les franges de la bandera nacional.

–I res més? Cap altre element gràfic?

–Al mig, on hauria anat l'escut amb l'àguila, dos pictogrames, dues figuretes encarades, inspirades en sengles arcans del tarot de Marsella: la mort amb la dalla i una altra que a primera vista pareixia la papessa o sacerdotessa, però si miraves bé era una monja amb un megàfon.

–La santa predicant des del més enllà.

–Això vaig interpretar jo. L'obra venia acompanyada d'una carta mecanografiada de l'autor. Amb un llenguatge rimbombant, plantejava una interpretació psicoanalítica o psicomàgica de la llegenda de la santa. L'informe, que constava majorment de taules de dades i gràfiques, segons ell certificava que les psicofonies eren reals, que els murmurs corresponien a una veu humana i que rescataven des dels estrats inferiors de l'inconscient

col·lectiu, alerta amb els mots, una ànsia transcendent de superació, de canvi d'època.

–Fascinant.

–Però el més gros és el que va passar a continuació. El quadre venia com a donació permanent, cosa que se li va agrair per escrit amb tota mena de compliments. Jo crec que no sabien ben bé on posar-lo, o què fer-ne. El seu valor artístic era, diguem-ne, limitat. Però guardava una relació estreta amb el poble i amb el mateix museu. Mentre s'ho pensaven, va estar exposat al voltant d'un mes en una de les sales de dalt, menys accessibles. Fins que un dia, a primera hora del matí, es van presentar a la porta del carrer un policia nacional d'uniforme i dos senyors amb trage fosc i corbata. I el policia li va plantar a l'alguatzil davant dels nassos una ordre oficial, signada pel governador civil, per a requisar l'obra.

–Requisar-la? Amb quin motiu?

–No ho va saber ningú, o almenys jo no me'n vaig assabentar. Però Manolo es va posar molt nerviós amb la presència del policia i la paperassa legal. A més a més, els tres tipus van començar a pujar sense demanar indicacions. Sabien on era el quadre, així que ja hi havien estat, o algú els havia informat minuciosament. Perquè el museu, ja ho saps, és un laberint de cambres, escales i pisos desnivellats. Aleshores, ell se'n va anar disparat a buscar el director, o l'alcalde, perquè aquell dia crec que el director no hi era, i em va cridar: “Vigila que no s'emporten res!” Jo vaig pujar darrere d'ells i quan vaig fer cap a la sala ja l'estaven despenjant. No sé què els vaig dir, que s'esperaren, o que no podien actuar així. El policia em va mirar amb una cara de menyspreu que era

més que suficient per a parar-me els peus i que els deixara fer via. Els altres dos, mentrestant, havien recolzat el quadre contra la paret i un d'ells va fer un gest, clarament, per a palesar l'embalum davall de l'aixella. M'estava dient, ras i curt, que ells també portaven pistola. El seu company li va tocar el muscle, com si fora per tranquil·litzar-lo. En fi, a mi les cames em feien figa quan van fotre el camp, i l'alguatzil i l'alcalde em van trobar encara allí dalt, davant del tros buit de paret. No podien haver trigat ni cinc minuts, perquè l'ajuntament és a la vora, i no els havien vist ni marxar. S'havien fet fonedissos en un tancar i obrir d'ulls.

–Pobret meu.

Li havia dit “pobret meu”? Es van fer cossinogues l'un a l'altra.

–Un darrer detall important. Un d'aquells tipus misteriosos es va dirigir a mi. Jo no havia estudiat anglès, però vaig copsar un parell de paraules: “*Don't be silly, kid*”.

–Eren americans?

–De la CIA, molt probablement.

–És a dir, que aquella obra...

–Ocultava algun missatge, això és segur.

–Però quina mena de missatge? Alguna consigna política?

–Jo què sé. La data exacta de l'apocalipsi.

–La carta no contenia cap clau?

–La carta de l'autor va desaparèixer, com el quadre. L'he buscada unes quantes vegades a l'arxiu del museu. Ni rastre. No t'ho creuràs, però...

–Què?

–Les xifres que hi havia als peus de la figura de la mort, just davall de la dalla, per a mi formaven una data i una hora.

–Quina data?

–Vint, dotze, setanta-tres, nou, trenta.

–I bé?

–Vint de desembre del setanta-tres, a les nou i mitja del matí. El dia i hora de l'atemptat en què ETA va fer volar per l'aire l'almirall Carrero Blanco, president del govern i successor designat pel tirà. Potser, qui sap, amb l'antuència dels Estats Units. És a dir, el violent tret d'eixida per a la transició de la dictadura a la democràcia.

–M'he perdut. Aquest episodi que m'estaves contant, va passar abans o després de la mort de Carrero?

–El quadre havia arribat un mes abans, al novembre, i se'l van emportar una setmana després de l'atemptat, les vespres de cap d'any. Potser algú més es degué esverar per la coincidència, a part de mi, i degué reportar-ho als serveis d'intel·ligència del règim. Supose que uns i altres, feixistes espanyols i demòcrates nord-americans, van voler esbrinar quants més secrets podia revelar la santa a través d'aquell galimaties transliterat per savis alemanys. I evitar que ens n'assabentàrem ningú més.

–Què podríem haver sabut? Quan es moriria Franco?

–Els codis del maletí nuclear de Nixon.

–O la fórmula de la Coca-Cola.

–Les instruccions per a descongelar Walt Disney.

–La clau per a interpretar l'acròstic final de *L'educació de la dona cristiana* de Lluís Vives.

–No sé si això que estàs fent ara deu ser molt de dona cristiana...

–El què?

I per una estona tot van ser una altra vegada rialles i pantaixos.

–El títol també podia despertar suspicàcies. La polisèmia de “*pueblo*”, el règim tenia al·lèrgia a aquesta paraula.

–Un poble espanyol, el poble espanyol. En un Museu Popular d'Art Contemporani. Potser sí.

–O la substitució de l'àguila de Sant Joan per les cartes del tarot. La monja amb el megàfon els degué parèixer el sùmmum de la irreverència. Fins i tot les monges es manifestaven contra ells?

Quico va riure.

–Escolta, al final no m'has explicat per què et vas quedar allí.

–És que no m'has deixat acabar la història. Resulta que abans d'enviar una d'aquelles cintes la vaig escoltar.

–De veres?

–En ple dia i a l'aire lliure, que conste. Davall del cel blau i el sol del migdia al pati del museu. Si no, no hauria gosat. Però em picava molt la curiositat.

–I què vas sentir?

–Soroll blanc. Corrents d'aire i un brunzit a penes audible. Fins que...

–Què?

–Una veu eixint del no-res em va despertar.

–Com que et va despertar? Que t’havies adormit?

–Bé, em vaig endormiscar, supose.

–I què et va dir la veu?

–Un nom.

–Quin nom?

–El teu. Així que t’he estat esperant d’aleshores ençà, tots aquests anys, fins la setmana passada.

Neus va restar callada i seriosa uns segons, guaitant-lo, com si no sabera què fer-ne.

–Llàstima. Mira que anaves bé, però amb aquest final tan acaramel·lat l’has pifiada. A veure si la pròxima vegada t’espaviles més.

–Ho intentaré.

–Per cert, tampoc no m’he empassat que us visitara Alejandro Jodorowsky en persona i et comissionara el registre de fenòmens paranormals.

–Qui has dit?

Quasi tot el que li havia contat era veritat, però no tot era exacte, ni era tota la veritat. Sempre està justificat embellir les anècdotes, pensava ell, i guardar-se’n alguna part, potser deixar-la per a més avant. Al cap i a la fi, ella també es devia guardar coses, o no? Va contemplar amb plaer com es vestia d’esquena a ell, contra la claror que es filtrava per la finestra del dormitori dels seus pares. La persiana s’havia bloquejat i a penes havia pogut alçar-la uns centímetres. Tenia totalment abandonada la casa del carrer d’Enmig de Castelló, on es va criar fins l’accident i la tragèdia familiar. S’hauria de decidir a reformar-la, si

més no fer les reparacions imprescindibles i renovar el mobiliari i l'equipament, o potser llogar un pis més modern, si aquestes visites s'havien de repetir. I ell sí que volia que es repetiren.

La mirava i pensava que se la podria haver creuat pel carrer, o fins i tot podrien haver coincidit en algun acte acadèmic o social, alguna conferència o inauguració, posem per cas, i no hi hauria parat esment. Havia calgut que algú –justament la persona més insospitada per a aquest menester– la fera seure davant d'ell i que ella començara a parlar amb una veu intel·ligent i timbrada que va fer que es fixara millor en els seus llavis fins, en els ulls gris verd i en aquelles mans primes que no paraven quietes. No era, sens dubte, el tipus de dona que ningú –ni ell mateix– esperaria veure al seu costat, però el fet és que des d'aquella primera vegada havia desitjat continuar tenint-la al costat –i davall, i damunt, si podia ser– i que amb ella a tocar se sentia feliç. Però no era només el desig sexual, que l'havia pessigollejat sempre i no se satisfia mai. Cap dona l'havia enlluernat fins ara com Neus, vestida o nua, en silenci o xarrant. Devia ser això, l'amor, aquell sentiment tan divulgat? Si l'era, ara sabia que no l'havia conegut mai abans i li resultava ben estrany. Urgent i exigent, un defici aliè a la raó.

–Ens tornem a veure ací la setmana que ve?

–Si t'esperes quinze dies aniré jo a veure't. M'estic traient el carnet de conduir.

Això no ho havia previst. Hauria de resoldre algunes qüestions, fer alguns ajusts privats abans de rebre-la.

–Quinze dies! No sé si podré esperar tant. Segur que no vols que vinga jo la setmana que ve, a desitjar-te sort per a l'examen?

Es va girar cap a ell, amb els texans i els sostenidors posats, i li va dedicar aquell somriure, cautelós i encisador, que se li faria tan familiar, com si li estiguera recordant constantment que li feia gràcia el que deia, però no se n'acabara de refiar.

En realitat, el murmuri que havia escoltat vint-i-cinc anys enrere va ser una llatinada corrupta que ell, un dels pitjors alumnes de llengües clàssiques del seu curs a l'institut de batxillerat provincial, no podia estar segur d'haver entès. Com amb la frase en anglès dels agents de la CIA, va creure que copsava algunes paraules: una al·lusió al dimoni (o Luter) i l'esbós d'un disseny que, a posteriori, podria haver considerat com a lema o *motto* de la seua vida. Al pati del museu, havia aturat la cinta i l'havia rebobinada cinc o sis vegades, fins que va desistir, perquè no hi hagué manera de tornar a localitzar el punt en què sorgia aquella veu vellutada i pregona, molt pregona, com si el cridara des del fons d'un sepulcre o d'un somni, des de la nit dels temps.

Elegia

Diumenge passat va faltar a Castelló Francesc Segarra Martí, després d'una vida d'hedonisme i excessos que se li va fer massa curta. Serà recordat per la seua tasca de mecenatge i difusió i projecció de l'experiència artística, que va acomplir amb generositat, convicció i perícia al llarg de les darreres dècades. Ningú negarà ara, ni tan sols els pocs o molts enemics que es va anar guanyant, el deute material i espiritual de les nostres comarques envers ell. És innegable que sense ell continuaríem a la cua, per no dir al marge, de tots els circuits culturals importants. De tot allò que és sublim i perfecte i fa que valga la pena viure.

D'acord amb el testament que ha deixat, la seua extensa col·lecció d'obres de tan diversos gèneres, mitjans i formats es dividirà entre la Fundació d'Art Modern que ell mateix va crear fa un temps i el MACVAC, Museu d'Art Contemporani Vicente Aguilera Cerni de Vilafamés, amb el qual va col·laborar des de ben jove. La partició es realitzarà segons criteris meticulosament estipulats en un annex tècnic, sota la supervisió dels seus amics i marmessors, els pintors Luis Prades i Amat Bellés.

Els seus diners –els que no va aconseguir gastar-se– aniran íntegrament per decisió seua a una organització benèfica de lluita contra el càncer.

L'acte cívic de comiat, molt concorregut, es va celebrar al pati de l'antiga Casa del Batle de Vilafamés, seu del MACVAC, separats de l'església de l'Assumpció només pels merlets medievals i la porta de ferro de Nassio Bayarri. Allí, entre les escultures de Féraud o Eguíbar, el

brocal del pou, la llimera, els testos amb gladiols col·locats per a l'ocasió –la seua flor preferida: només en açò va demostrar mal gust– i al peu de l'antiga torre de vigilància d'aquest palau gòtic, magníficament restaurat i transformat en museu de les meravelles plàstiques, tothom va gaudir recordant Francesc, Quico, malgrat alguna llagrimeta inevitable, i la hipocresia va escassejar raonablement. Es van servir vins i pastes del poble, com era costum tradicionalment als vetlatoris, i el macabeu i el malvasia ajudaren a elevar els pensaments, els sentiments i especialment els discursos d'uns pocs testimonis selectes. Polítics i altres oportunistes havien estat exclosos de la convocatòria. Exercia com a mestra de cerimònies la signant d'aquesta breu remembrança, companya intermitent del finat des de feia vint anys i, ara, la seua viuda legal, atès que es va casar amb ell una setmana abans *in articulo mortis*. Les seues altres amants i viudes de fet assistien a l'acte des de les primeres files (només una, que sapiguem, va refusar de participar en aquest *aquelarre*, impropri no massa original que tanmateix ens va fer riure, potser perquè com a bruixes cap ni una vam estar mai a la teua alçada, veritat, Núria?). En acabar la festa, totes elles van compartir impressions, entre més temes íntims, sobre la mida comparada del seu penis i el seu ego. Un excel·lent amant i, com a persona, un estimable desastre.

Ja no tornarem a discutir acarnissadament sobre la significació o la insignificança de Banksy.

N. T. R.

A més de casar-se amb ella –ocurrència final a què Neus va accedir perquè sempre li havia costat negar-li res quan ell insistia com sabia insistir, i encara més en aquestes circumstàncies–, Quico li va demanar també que redactara la seua necrològica per a la premsa local. Després d'acomiar-se de tothom, es va tancar al despatx d'ell, amb el seu ordinador tronat i l'única botella de vi que havia quedat per encetar. Ella, que no solia beure –al contrari que ell, capaç d'eixugar els odres de Bacus–, va arribar a la darrera frase en un *crescendo* d'inspiració alcohòlica. L'endemà, quan va lliurar el text als diaris sense revisar-lo, no recordava ni una paraula del que havia escrit, i de fet s'estimava més que fora així. En trametre el document tancava una etapa i moltes coses restaven arrere. Recordava, però, haver plorat a llàgrima viva, per primera vegada des que van saber el diagnòstic, en adonar-se que estava arribant a l'edat que tenia ell quan es van conèixer, una lluminosa vesprada del final de l'estiu a Vilafamés.

Coca de xocolate amb llima

–La casa que busca és al final del carrer.

Li ho va aclarir, sense necessitat de preguntar-li res, un xiquet repentinat, vestit amb pantalons curts i la camisa de quadres per dins. Pareixia un home gran en miniatura. Que li endevinara el pensament amb tanta facilitat li va fer pensar que ningú devia deixar-se caure en aquell barri per cap altre motiu diferent del seu.

Tenia la cita a les sis. Va trucar al timbre a l'hora en punt, va agafar l'ascensor i la pitonissa el va rebre al seu domicili, en un segon pis just al xamfrà on el carreró desembocava en una placeta solitària. Pel finestral obert de bat a bat, davant d'uns plataners que feien ombra, entraven una brisa agradable i el cant d'una cadenera. L'ambient del saló era sobri i discret, sense cap bola de vidre ni més attrezzo innecessari. Una tele de tub i mobiliari d'estil clàssic: tresillo, taula redona amb estovalles de ganxet, cadires amb respatler de reixeta i una llibreria on ocupava lloc preferent l'enciclopèdia del *Reader's Digest* en vuit volums. Ella, una dona de mitjana edat amb cabells tintats i permanent de perruqueria, tampoc anava disfressada de bruixa. Podria haver passat per funcionària o oficinista. Potser ho era i es guanyava un sobresou amb aquest altre ofici. El va fer seure, li va oferir un cafè i li va preguntar quin assumpte l'amoïnava. Ell ja li n'havia parlat breument per telèfon. Ara va mirar d'explicar-li-ho amb més calma i amb tots els detalls que feien al cas.

–Voldria localitzar la meua dona i poder contactar amb ella. Va marxar de casa fa un mes, entenc que amb el seu amant. No puc dir que no m’ho esperava. Últimament s’havia mostrat distant i una mica irascible. Arribava tard amb qualsevol excusa i vaig sospitar que tenia una relació amb un company de feina, amb qui es veia sovint. Però es va esfumar per sorpresa, sense acomiadar-se. Una nit no va venir a dormir i l’endemà a mitjan matí em va enviar un missatge al telèfon mòbil. Lamentava no seguir enamorada de mi, em deia, i em demanava que respectara la seua decisió. Quina decisió exactament, no ho precisava i per tant no ho sé. I des d’aleshores res més, ni una notícia. Accepte que m’haja deixat, quin remei, però hi ha qüestions, tant sentimentals com de tipus pràctic, que necessite resoldre abans de poder passar full.

Com expressar l’ansietat que sentia, la por irracional que ella patira algun mal cada minut que passava lluny d’ell. Confiava que veure-la només una vegada, si això fora possible, o assegurar-se de forma fefaent que es trobava bé, tindria un efecte reparador, curatiu. Va esperar resposta, alguna reacció que al cap d’uns pocs segons encara no s’havia produït. Així que va afegir:

–Si més no, que em donara la recepta d’una coca molt bona que solia preparar amb llima i xocolate.

La pitonissa va prendre un glop de cafè. Va fer cara de meditar i finalment va dir:

–Ha portat una foto d’ella tal com li vaig indicar?

N’havia portat dues i li les va ensenyar. Un retrat recent que li va fer amb el mòbil –un diumenge d’aquesta darrera primavera al passeig marítim– i una

altra d'uns mesos abans, pel Nadal, en la qual se'ls veia els dos junts en un dinar de celebració: una de les poques vegades que s'havien reunit amb la família d'ell. En secret, ell es complaïa a pensar-hi com si haguera estat la seua boda, perquè en realitat no s'havien casat: li ho va demanar, però ella no va voler, deia que els papers no importaven i que només serien un destorb. Convertirien el seu amor en una obligació legal.

La pitonissa va examinar les fotos en silenci, primer una i després l'altra. Va deixar transcórrer un parell de minuts més. Se la veia molt concentrada. Va alçar el cap amb la mirada perduda i ell es va imaginar que estava en trànsit, o s'elevava al pla astral, o com s'haguera de dir allò que sabia fer. Va tancar els ulls i tot seguit els va tornar a obrir.

–Els diners?

Li va lliurar el sobre amb la quantitat convinguda.

–És a Madrid –li va revelar de colp i volta–. La setmana que ve, divendres al vespre, hi haurà una recepció a l'ambaixada de Portugal. La trobarà allí. Serà la millor oportunitat que pot tenir per a coincidir amb ella.

Al carrer, quan se n'anava, es va tornar a creuar amb el xiquet repentinat i revellit d'abans. Ara donava menjar als coloms i no el va veure passar.

–No es preocupe per mi. No sóc pas un xiquet. Tinc trenta-un anys i patisc una síndrome, per fortuna en una variant benigna, que ha limitat severament el meu creixement.

Quina casualitat haver coincidit al tren. Tenien els seients encarats i quan el vagó havia començat a moure's

s'havia estranyat que no l'acompanyara ningú. Potser no hauria hagut de dir-li res. No sempre li era fàcil decidir quan era millor parlar o callar, però a posteriori era més habitual que tinguera la sensació d'haver xarrat massa.

–Deixe'm que em presente. Em dic Alexandre. Li agrairé que no faça bromes sobre el cèlebre emperador grec.

–Amb molt de gust. Jo sóc Tòfol.

–He passat uns dies a Madrid en un congrés de la Societat Espanyola d'Ornitologia. I vostè? Ha vingut per feina o per plaer?

–Assumptes personals. Així que li agraden els ocells? L'altre dia em vaig fixar que alimentava els coloms.

–Estudiava la seua interacció amb els lloros verds invasors amb què els toca competir. Un conflicte apassionant, alligador. Va fer cap vostè a la casa que buscava? Espere que la visita resultara fructífera. Aurora és una bona dona i cent per cent eficaç. Si em permet preguntar-li-ho, com va ser que va contactar amb ella?

Tòfol es va remoure al seient. Sentia l'impuls d'explicar a algú els esdeveniments excepcionals viscuts les darreres setmanes i sobretot la culminació dels fets aquestes darreres hores.

–Vaig rebre publicitat seua a la bústia. Necessitava localitzar una persona i el detectiu privat a què vaig recórrer havia refusat el cas. Justificadament, perquè a penes vaig poder proporcionar-li res més que el nom i una descripció física, i amb tan poca cosa no tenia per on començar. Així que l'alternativa em va venir de perles.

Era veritat que no sabia quasi res d'ella. Quan la va conèixer, acabava d'arribar a la ciutat amb un contracte en una empresa d'anàlisi de dades, ubicada en un polígon de la perifèria, segons li va dir. Era extravertida, però protegia la seua intimitat. No acostumava a parlar del seu treball, de la seua família o del seu passat, i ell no volia que creguera que la interrogava.

A continuació, va contar al seu company de viatge el mateix que a la pitonissa, si fa no fa. I el que la pitonissa li va comunicar: quan i on podia anar a buscar la seua estimada.

–I la va trobar?

–I tant que la vaig trobar. Però anit va ser una nit complicada i intensa. Si m'allargue massa i l'avorrisc em fa parar.

–Continue, per favor. M'ha encuriolit.

–L'ambaixada de Portugal té la seu en un palau del passeig de la Castellana, després de la dels Estats Units pujant des del centre. M'havia informat, celebraven la seua festa nacional, el dia de Luís de Camões. Hi vaig acudir amb temps, em vaig asseure en un banc a l'ombra d'un arbre, una sòfora ben llustrosa i frondosa, i vaig anar observant com arribaven els convidats, d'un a un o per parelles. Vaig esperar deu minuts, quinze, vint. Em va estranyar no haver-la vista encara, perquè sol ser una persona puntual. Possiblement ja hi era des d'abans que jo, així que em vaig alçar i vaig caminar a poc a poc fins a la porta, mentre pensava què diria al conserge perquè em deixara entrar. Crec que vaig articular un parell de frases molt confuses. Que buscava una persona i que necessitava parlar amb ella, alguna cosa per l'estil. Em va

contestar en portuguès, una frase per a mi inintel·ligible. No he estat mai massa hàbil amb els idiomes.

–*Você deve ser o amigo do baixinho.*

–Com diu?

–Res. Continue, continue.

–El cas és que aleshores es va girar de costat i va deixar de prestar-me atenció, com si no em veiera. No m’ho vaig pensar gens i vaig tirar cap a dins. Li assegure que no solc ser tan agosarat, però estava decidit a aconseguir el meu objectiu i res m’ho podria impedir. En un saló d’allò més luxós, guarnit amb llànties i cortinatges, un grup nombrós de gent elegant, d’aparença distingida, escoltava l’actuació d’una cantant de fados. Entre els assistents hi devia haver, vaig imaginar, representants d’altres països i personalitats de l’alta societat espanyola. Jo també m’havia mudat per a l’ocasió, amb aquest mateix trage que porte avui i una altra camisa. La camisa sí que me l’he canviat aquest matí. Un cambrer em va oferir una copa de *vinho verde* i uns canapès d’abadejo amb purè de creïlla i paté d’olives negres. Deliciós. Va acabar la cançó i tothom va aplaudir, amb un entusiasme que jo vaig jutjar una mica postís, si vol que li siga sincer. No n’hi havia per a tant. Va ser en aquell moment que la vaig veure, amb un vestit de festa roig i un xal verd...

–Els colors de la bandera de Portugal.

–...mostrant el seu bonic somriure del braç d’un desconegut. Un senyor gran, negre. De raça negra, vull dir. Africà. Ella també em va veure. Em va mirar bocabadada, amb els ulls desorbitats, un segon abans que algú m’agarrara pel coll i m’arrossegara cap al carrer.

Em va fer mal, però en calent ni me'n vaig adonar. Estava estupefacte. Era el company de feina d'ella, el que jo em pensava que era el seu amant.

–Ai.

–El molt bèstia em va ficar a espentes dins d'un cotxe fosc i lluent. Un Audi, vaig comprovar després. Aleshores vaig comprendre que portava roba de xofer o de guardaespalles. Res d'allò em quadrava. Va arrancar, va xafar l'accelerador i em va preguntar si em quedava en algun hotel. Fins aquest moment encara no havia amollat ni mitja paraula.

–I el va portar a l'hotel?

–Em va portar a l'hotel i pel camí em va amenaçar. Em va dir, literalment, que em mataria a hòsties i tiraria el meu cadàver a l'estany del Retiro, si no marxava l'endemà –avui– de bon matí o si em veia eixir de l'hotel abans d'hora.

–I vostè li va dir alguna cosa?

–Vaig intentar persuadir-lo amb paraules molt suaus que podíem ser raonables, que jo només pretenia parlar amb ella i que respectaria la seua voluntat.

–I aleshores...?

–Em va fotre un mastegot i em va repetir que callara si no volia acabar sent pastura dels peixets.

–Amb algunes persones no es pot raonar.

–Ja pot ben dir-ho.

–Així que va passar la nit a la seua cambra.

–En efecte. Consumint-me d’angúnia perquè havia perdut la meua oportunitat i no veia com recuperar-la. Fins que vaig escoltar uns trucs a la porta.

–Uns trucs? Qui era?

–Ella. Amb el mateix vestit roig, que li parava meravellosament, per cert. Jo sempre li vaig dir que la roba més ajustada l’afavoria, però ella preferia posar-se pantalons i suèters amples. Anava més còmoda així, em deia. Se’m va abalçar, em va besar i vam restar muts i abraçats un minut o dos. Després, em va contar una història increïble.

–Quina història?

–No sé si li l’hauria de contar a vostè.

–Com vostè vulga.

–Però vostè no la coneix, a ella, no pot identificar-la i jo no li’n facilitaré més dades. Fixe’s que no li he revelat en cap moment el seu nom. És una omisió deliberada per la meua part. Per a vostè serà com si li explicara una novel·la o una pel·lícula. En poques paraules, anit em va confessar que és agent de la brigada d’informació. Allò que abans es coneixia vulgarment com la policia secreta. I l’animal que s’havia comportat tan violentament amb mi no era pas cap amant, sinó un company seu d’equip.

–La policia bona i el poli dolent, doncs.

–Sí, supose que l’estereotip es compleix. Però en aquest cas no tinc cap dubte que ella és sincera en la seua bondat. Embolicar-se amb mi no entrava en els seus plans. Va ser una eventualitat imprevista, un accident del destí que li va comportar no poques dificultats, a més d’un càrrec de consciència. Es va sorprendre que jo no

m'haguera adonat de la seua ansietat fins les darreres setmanes.

–Els homes som així, ens costa interpretar els senyals.

–Exactament això em va dir ella. Resulta que tenia assignada una missió quan ens vam conèixer. Però fa un mes, aquell operatiu es va cancel·lar de sobte i li'n van encomanar un altre, de més alt nivell, que l'obligava a traslladar-se a Madrid de manera urgent per infiltrar-se en el món de la diplomàcia. L'acompanyant amb qui la vaig veure anit a l'ambaixada era el cònsol honorari de Dahomei. No podia negar-s'hi, la seua feina funciona així i en aquell tràngol va pensar que el millor que podia fer, pel meu bé, era esfumar-se de la meua vida. Però després se n'havia penedit, no deixava de pensar en mi i anit la va omplir d'alegria que haguera anat a buscar-la. Quan em va demanar que li abaixara la cremallera del vestit, vaig saber que ella també volia arreglar les coses.

–I vostè creu que s'arreglaran.

–Espere que sí. Les relacions a distància no són fàcils, però tampoc impossibles.

–N'està vostè ben enamorat.

–Des del primer dia. Des de la primera vegada que ens vam veure fent la compra al súper. Ella estava darrere de mi a la cua de la caixa i em va advertir que m'estava emportant el seu paquet de farina de força. No sé com, en un descuit l'havia ficat entre les meues coses. Després de resoldre l'equívoc entre disculpes i rialles nervioses, al cap d'una estona vam coincidir al quiosc. Jo comprava el diari i ella buscava una revista de receptes de pastisseria. Ens vam mirar, em va somriure i em va preguntar si volia

acompanyar-la a prendre una orxata o preferia esperar a trobar-nos casualment a la terrassa de la cantonada.

–Es feia trobadissa.

–Un barri és com un poble i és normal creuar-se amb els veïns ara i adés.

–Però ella era veïna?

–S’acabava d’instal·lar en un pis de lloguer al bloc darrere del meu. Açò tampoc li ho hauria de contar, però vam passar junts aquella nit a sa casa. Ja li he dit abans que va ser amor a primera vista.

–I van estar junts durant un temps.

–Vam congeniar d’una manera sorprenent, extraordinària. Al cap d’un mes li vaig proposar que vinguera a viure amb mi. El seu pis era menut i estava mal condicionat. Ni tan sols tenia un forn com Déu mana per a coure les seues coques. En principi, ella i jo no teníem res a veure. Ens assemblàvem com un ou a una castanya i ningú haguera dit que faríem lliga. Per a començar, ella és castellanoparlant, nascuda en un poble de Palència ni més ni menys, però de seguida es va interessar a aprendre el valencià i es va esforçar a integrar-se en tots els àmbits de la meua vida. És la persona més dinàmica i oberta de ment que he conegut mai. Fins i tot es va voler apuntar a la muixeranga a què jo pertany. I la seua implicació va ser total. Assajos, aplecs, comissions, tot. Sovint destacava com la muixeranguera més entusiasta i la valencianista més abrاندada.

–Potser, com a agent de policia, pretenia investigar un possible vincle de les muixerangues amb el moviment independentista.

–Això seria absurd. La nostra colla, nosaltres en diem conlloga, és una associació de caire cultural i estrictament apolítica. A més a més, si fora així, que ja li dic que no pot ser, m’ho hauria confessat aquesta nit. No, és impossible.

–Ha dit conlloga?

–Sí, és un terme autòcton de les comarques del nord que havia caigut bastant en desús. Feia referència a deixar-se mútuament el cavall o el matxo, els llauradors que només en tenien un. I per extensió tenir interessos comuns, vincles, cooperar... Ens va fer comboi recuperar una paraula que ens esqueia tan bé com a col·lectiu.

–Canviem de tema. Ha mencionat de passada un parell de vegades la seua afició a les pastes.

–Doncs sí que ha quedat bona –va convenir Aurora.

–Esponjosa –va emfatitzar Alexandre.

–I gustosa.

–Al teu marit li encantarà.

–Dissabte que ve tindrem convidats. La podria traure per postres, amb una copeta de moscatell.

–Se’n lleparan els dits. Va ser bona idea transcriure la recepta.

–La resta de la conversa també es va gravar bé? I les imatges eren prou clares?

–Àudio i vídeo amb qualitat professional, com de costum. Des de primera hora d’aquest matí, el reportatge complet és a mans de la premsa i a la bústia del cònsol.

–El cònsol de Dahomei?

–Saps perfectament que aquest país no existeix des de 1975, almenys no amb aquest nom.

–Has hagut de censurar molt de metratge?

–A penes uns minuts massa explícits.

–Millor deixar alguna cosa a la imaginació dels periodistes.

–I del cònsol.

–La qüestió és que hem exposat i neutralitzat una altra agent enemiga.

–Distraure'ls amb la muixeranga va ser una jugada genial.

–Encara em faig creus que s'hi entretingueren tants mesos.

–Quasi un any convençuts que anaven a desarticular una cèl·lula terrorista dorment, com a poc.

–La senyera quadribarrada sol activar d'ofici la presumpció de culpabilitat, especialment si no porta la franja blava.

–Torna'm a recordar per què fem açò.

–Per pura diversió, és clar. Contra l'estat profund tenim la guerra perduda des de molt abans de Felip V i el Decret de Nova Planta. Des de Carles V i la seua benivolguda aviastra si més no, fa cinc-cents anys.

–Aviastra, quina paraulota has dit ara.

–Aviastra, virreina i alguna cosa més. Ens han superat sempre en recursos i en males arts, però, malgrat tot, hem aconseguit sobreviure i encara podem xalar enredant-los.

–Que bé que t’has llevat aquella perruca de iaia, estàs molt més guapa així.

–Gràcies, bonico.

Va agafar un altre tros de coca amb posat consirós.

–I una mica també ho hem fet per llepolia, no et pareix? Per amor a la pastisseria tradicional.

Un dimoni en pràctiques

Durant una visita al Museu Nacional d'Art de Catalunya, una dona jove, d'uns vint i pocs anys, aparentment sana, es va desmaiar davant del pantocràtor de Sant Climent de Taüll. Núria i Narcís, de turisme per Barcelona, van ser els primers a atendre-la mentre el personal del museu s'afanyava a avisar els serveis mèdics d'urgència. Al cap d'uns minuts, una ambulància se la va emportar fent anar la sirena i els llums.

Era el primer cap de setmana que passaven sols des que van ser pares. L'endemà de matí, a l'hotel, Núria va trucar a sa mare. El menut havia dormit bé, però el gran havia tingut unes dècimes i havia passat la nit desficiós. Mentre desdejunaven, van llegir a la premsa local que la jove del museu es trobava en observació i que rebria prompte l'alta. El doctor Gabriel Gil, de l'Hospital del Mar, declarava que havia estat un cas típic de síndrome de Stendhal, anomenada així per l'escriptor francès, que en va descriure els símptomes en el seu llibre *Naples, Rome, Florence*. L'Hospital Mount Sinai de Nova York havia identificat recentment els mecanismes neurològics en virtut dels quals un "excés de bellesa" pot sobrecarregar el sistema nerviós d'algunes persones fins causar taquicàrdia, confusió, vertigen o al·lucinacions. La periodista autora de la notícia afegia que les millors institucions museístiques del món –el MoMa, el Louvre o el Prado– comptaven ja amb personal format per a tractar aquests casos *in situ*, però el MNAC, malauradament, encara no.

–Ja se sap –va comentar Núria– que ací anem sempre a la cua.

–Encara sort –va fer broma Narcís– que no deu ser una malaltia contagiosa, perquè no vam prendre cap precaució amb la xica.

–Per això no cal que patisques –va saltar ella–. Nosaltres ens sabem els noms dels artistes, els períodes, els estils, però diria que som immunes a una veritable emoció estètica. L'art ens interessa intel·lectualment, però ens deixa freds. No podríem aspirar a ser, ni encara que volguérem, el tipus de persona que perd els sentits davant d'una pintura antiga. O moderna, tant s'hi val.

Narcís es va esverar. Com si escoltara els seus pensaments, Núria va precisar:

–Ja sé que tu has escrit una novel·la, però no és el mateix.

Una novel·la? N'havia escrit vuit o nou! (En aquest moment es va adonar que n'havia perdut el compte.) Com podia ser que ignorara, ella també, les anteriors al premi? Només perquè la majoria anaven adreçades a un públic juvenil? I en tot cas, per què no era el mateix? Volia dir que no pot haver-hi intensitat expressiva en l'escriptura, tal com n'hi ha en les belles arts? O estava menyspreant només els seus llibres i no la literatura en general? Doncs bé, d'una manera o d'una altra, li demostraria com anava d'errada.

L'endemà, diumenge, tornarien a casa. A la nit, quan Núria es va gitar, Narcís es va quedar despert una estona esborrallant un nou relat en la seua llibreta de tapa dura. Després, satisfet, va encetar una botelleta de licor del moble bar i va dormir com un soc. Al matí, tanmateix, va

donar una nova ullada al resultat i li va parèixer, una vegada més, decebedor i matusser: un acudit obscè, indigne de les seues ambicions i, hipotèticament, de les seues excelses possibilitats com a escriptor.

D'aquest fals *fabliau*, se'n coneixen diverses variants, separades unes d'altres pel pas dels segles, per les fronteres d'antics regnes medievals i pels idiomes en què es contaven o van ser escrites.

El començament és sempre el mateix. Un dimoni de poca categoria ha de fer mèrits per ascendir en l'escalafó. Però era tan baix el seu rang que no li solien donar nom els rondallaires. En alguna ocasió li digueren Anaphalantus, que casualment –o no– és també la denominació amb què la ciència moderna designa algun gènere de mosques: insectes, per cert, imaginats des d'època babilònica com a serfs de Satanàs. Comsevulla que li digueren, el nostre petit banyeta rebia instruccions d'un superior i era despatxat, just a trenc d'alba, cap als afores d'un llogaret rústic a la Picardia, a la Toscana o als Ports de Morella. Havia de superar tres proves, tres reptes, cometre tres clàssiques maldats: escampar un ramat, contaminar un riu –altres vegades era una bassa de reg o una séquia– i induir un sant baró a fornicar. Les dues primeres tasques resultaven d'allò més senzilles. Embrutava l'aigua amb el fem de les vaques i les espantava amb un foc que encenia fent petar els dits. La tercera se li havia de resistir. Triava malament la víctima o la tàctica. O ambdues. S'aixecava les faldetes i el pobre llaurador que s'acabava de despertar, un bon cristià que s'havia trobat el corral buit, es preguntava per què li ensenyava les vergonyes aquesta xiqueta idèntica en tot a

la verge Maria. Per què se li havia d'oferir a ell, mare de Déu santíssima, si no ho feu ni amb Sant Josep, que era el seu marit legítim?

És clar que alguna aparença havia d'imitar Anaphalantus: no coneixia cap dona personalment, ni sabia d'elles gran cosa més que els trets fisiològics bàsics, apresos a les aules de l'avern en els gravats pecaminosos de l'*Anathomia corporis humani* de Mundinus. A aquesta hora de la matinada, i en aquest indret recòndit, els únics models que va topetar eren les imatges de l'ermita o esglesieta local. Hagué de decidir-se entre una màrtir greument mutilada i la madona d'ulls llangorosos i túnica blau cel. Va considerar també un moment, i va descartar, l'opció de l'efeb quasi nu, lligat a un arbre, amb qui feia punteria una facció d'arquers sarraïns.

El llaurador, aleshores, girava cua, fugia i tornava al cap d'un minut amb el capellà. Anaphalantus els havia esperat sense immutar-se. *Vade retro me satana*, balbucejava el mossèn tot senyant-se. Perquè un greu descuit delatava el maligne: els peus descalços, la fatal peüllla partida. Però aquella fórmula tradicional, que ja va emprar Jesús per renyar Pere (Marc, 8, 33), estava massa gastada i no feia efecte en un dimoni de debò, ni que fora com aquest un soldat ras de la host de Belzebú. El mossèn, esverat, fullejava nerviosament el seu missal, avant i arrere. Provava un llatinòrum i un altre, se li travava la llengua. Al tercer o al quart intent, per sort, l'encertava. L'enganyosa doneta de potes deformes s'esvaïa i, on abans xafava amb els seus horribles unglots, ara s'hi bellugava esmeperduda una rata cellarda. Sense pensar-s'ho dues vegades, aprofitaven el desconcert del

diabòlic rosegador per ficar-lo en una gàbia, a l'exterior de la qual penjaven un crucifix.

La història, en aquest punt, es bifurcava i s'embolicava. El capellà podia emportar-se la presa a cavall o en mul fins al bisbat, en un viatge que era un periple amb parades i entrebancs successius. Podia ser el bisbe, doncs, o podia ser el mateix capellà –en una fonda a mitjan camí, o fins i tot sense haver abandonat el poble–, qui proposava un tracte al dimoni en la intimitat d'un dormitori: retiraré la creu, t'obriré la porta perquè isques i desfaré l'encanteri si tornes a mostrar-te com una femella. Al llaurador, en tot cas, li tocava sempre rebre mitja dotzena –o més– de fuetades, càstig preventiu com a sospitós de provocar l'aparició d'un súcube. Mentrestant, Anaphalantus i el bisbe –o el capellà– jeien per a satisfacció d'ambdós –per motius dispars per a cadascun– i en acabant, el primer tornava prest a l'abisme, deixant enrere la seua riota de cabra, una fumaguera espessa i l'olor de sofre reglamentària. El religiós, mentrestant, s'arreglava la vestimenta i s'afanyava a ventilar l'estança. En presentar-se de nou a l'inframon, tanmateix, serà d'Anaphalantus que es riuran els altres dimonis, sorollosament, escarnint-lo, anota al marge el copista en una de les més excel·lents versions que es conserven de la contalla: la que Joan Perucho va maldar per descobrir, sense cap èxit, al monestir de Benifassà. No havia fet fornicar cap sant baró, el mortificaven a crits, sinó un capellà ni més ni menys, tan indecent i corrupte com ells o més encara.

Al capdavant, ai las, només havia estat una broma pesada, la novatada o patentada que és costum fer pagar als

principiants d'una corporació, així a la terra com a l'infern.

–S'ha deixat fotre pel prevere! –repetien una vegada i una altra, bronzint al seu voltant com un eixam de taves.

L'epíleg

“Quatre maneres d’envellir el paper”. Les instruccions de la pàgina web pretenien aconseguir resultats extrems: fingir el transcurs de decennis, fins i tot segles, i els estralls dels corcs o del foc. Però aplicades amb seny i mesura podrien fer que aquests tres fulls solts d’exactament 13 × 19 centímetres paregueren estripats d’un cert llibre que feia cinc o sis anys escassos havia passat per moltes mans i havia estat tractat amb molt poc de compte. Calia reconèixer que el servei de reprografia de la facultat –que amable i que diligent va ser l’encarregada– havia fet un treball de precisió amb la guillotina: els fulls tenien la mida justa, ni una fracció de mil·límetre de més o de menys. Comptat i debatut, aquest es podia considerar un treball en equip en què havien participat unes quantes persones més. Isabel va identificar el tipus de lletra i l’havia ajudada a maquetar les pàgines –definir els marges, el sagnat, l’interlineat, etc.– de manera que fora una còpia idèntica a l’original. Abans d’això, Josep, el germà d’Isabel, els havia desvelat l’existència del maleït epíleg. I el tal Albert, l’amic del pare d’Irene, l’havia posada en contacte amb Narcís, l’autor de la novel·la.

Dues setmanes arrere, Irene s’havia topat amb un obstacle que amenaçava d’afonar la seua carrera acadèmica, encara incipient. Amb el TFM o Treball de Final de Màster enllestit i presentat, la universitat li plantejava una incòmoda objecció referent als drets de propietat intel·lectual. La seua recerca havia consistit a

analitzar i comparar, mitjançant tècniques computacionals, dues sèries de novel·les del mateix autor, una adreçada a un públic juvenil i l'altra a lectors i lectores adults. Després d'un període d'aprenentatge de les eines informàtiques, depuració dels algorismes i molts assajos i errors, finalment la mineria de dades havia funcionat, havia proporcionat conclusions interessants sobre lèxic i estil que li garantien una bona qualificació. Però ara, quan tot pareixia dat i beneït, l'informe preceptiu de la biblioteca li recomanava obtenir l'autorització de les editorials involucrades. I en la pràctica no era simplement una recomanació, sinó una exigència, ja que aturava la tramitació fins que ella responguera, així que molt probablement no podria llegir el treball davant del tribunal en la data prevista. Si és que arribava a llegir-lo, perquè els serveis administratius del departament refusaven encarregar-se de la gestió, i la seua tutora s'havia desentès del problema, amb l'excusa que aquests trencaclosques tècnics o jurídics li resultaven incomprendibles i la feien posar molt nerviosa. Li havia dit això literalment i a continuació s'havia fet fonedissa. El cas és que Irene havia utilitzat edicions electròniques que prohibien expressament el processament automatitzat dels textos. Fins i tot havia escanejat ella mateixa un parell de títols, no disponibles comercialment en format digital. Així que no va tenir altre remei que contactar amb l'editorial, i encara sort que només n'era una. La resposta, malauradament, la remetia a l'autor. Amb el vistiplau d'ell, li van explicar, no tindrien cap problema a atorgar-li el permís. I l'autor –conegut en cercles literaris per ser

molt gelós de la seua privacitat i del control de la seua obra– no li va contestar cap dels seus reiterats missatges.

–Josep –li va explicar Isabel– diu que al seu institut es va armar molt de rebombori amb l'epíleg d'eixa novel·leta.

Josep era el germà d'Isabel, tres any més jove que ella. Irene i Isabel quedaven sovint per xarrar. En persona, sempre que podien, i si no per videotrucada, com ara, perquè aquest semestre Isabel era a Alemanya. Es contaven totes les coses que els passaven i Irene l'estava posant al dia dels últims desenvolupaments en l'afer del TFM.

–Però *A la fi de tots els estius* –va aclarir Irene– no tenia cap epíleg. S'acabava en el capítol dotze i punt.

–Ah, doncs no ho sé. Això em va dir ahir quan en vam parlar. Era una de les lectures obligatòries de l'assignatura de valencià en segon de batxillerat. Ell feia primer. Diu que aquell any va ser pràcticament objecte de culte per a un grupet de segon, totes o quasi totes xiques. Altres es burlaven de la seua obsessió. Es veu que les pàgines de l'epíleg, o el que fora, circulaven per Whatsapp i per Instagram.

L'endemà de matí, Isabel va enviar a Irene unes quantes imatges. Eren les pàgines del pretès epíleg. Josep havia contactat amb una amiga d'aquell grup de segon curs, que li havia confirmat la història tal com ell la recordava i li n'havia adjuntat l'evidència gràfica. Irene es va sorprendre. La seua edició en paper, i l'edició electrònica que havia manejat –va comprovar de seguida ambdues– no incloïen aquest fragment. El va llegir amb

dificultats, per la mala qualitat dels fitxers. Pareixia l'estil de l'autor, si més no, o algú havia sabut imitar-lo molt hàbilment. Podia entendre el perquè de la fascinació que havia despertat segons Josep. Era el típic *post scriptum* que desvela el que va succeir més avant als personatges de la novel·la, què va fer i com va acabar cadascun, etc. Però introduïa matisos inesperats, projectava una nova llum sobre els motius d'alguns i capgirava d'una manera insospitada la relació dels dos protagonistes principals. Apel·lava, tàcitament, a les emocions en conflicte pròpies del trànsit a l'edat adulta. Una resolució més o menys convencional conduïa així de colp i volta a una manca de conclusió, incerta i agredolça. Un final obert. Com en la vida real, potser.

Irene estava segura que si haguera llegit aquelles pàgines en el seu moment, quan tenia setze o disset anys, l'haurien trasbalsada. Li haurien suposat un fort impacte emocional i no hauria deixat de parlar-ne amb Isabel durant una bona temporada. Si Isabel, aleshores, l'haguera volguda escoltar.

–Podries dir-li a Josep que intente esbrinar d'on va eixir l'epíleg? –va demanar a Irene aquell vespre, quan van tornar a parlar—. De quin any era l'edició, o de qui era l'exemplar. Qualsevol dada concreta, el que siga.

–Era un exemplar de la biblioteca del centre. M'ho ha comentat en enviar-m'ho.

Més tard, Irene va consultar una base de dades bibliogràfica. El llibre havia tingut diverses reimpressions al llarg dels anys, però no hi constaven edicions diferents que pogueren incorporar canvis importants. Va decidir que una visita a l'institut, on una excompanya seua era

professora interina, podria contribuir a resoldre la qüestió.

–Dels quatre exemplars que vam tindre –els va explicar Vicent, l’encarregat de la biblioteca–, tres van desaparèixer.

–Se’ls va quedar l’alumnat?

Vicent va assentir.

–Heus ací l’únic que conservem –li va dir, tot lliurant-li’l–. Al final vam haver d’excloure’l de préstec.

Irene va fullejar el llibre, idèntic al que ella tenia a casa. Va examinar les darreres pàgines. L’epíleg no hi era. Tot d’una, se li va acudir una cosa.

–És possible que algú tallara uns quants fulls? –va preguntar al bibliotecari.

–No ho sé –va contestar ell i va tornar a agafar-lo per donar-hi una ullada–. Et refereixes a algun alumne? No veig que falten pàgines.

–Disculpa, són cabòries meues.

No pensava en l’alumnat, de fet. Potser l’editorial es va prendre la molèstia d’eliminar les darreres pàgines amb el llibre ja imprès? O va retirar i destruir un tiratge inicial, acte de violència bibliòfoba del qual es va salvar per descuit algun exemplar? Durant el cap de setmana va llegir i rellegir l’epíleg un parell de vegades més. Per a Irene era evident que s’hi apreciava un hiat, fins i tot en l’estil. L’epíleg s’assemblava més a les novel·les adultes de l’autor, tant en el fets narrats com en els trets formals que ella havia analitzat en el seu treball. Resultava obvi que l’autor l’havia escrit a posteriori, amb la novel·la prèviament enllestida. Va especular que potser contenia

referències, al·lusions a situacions o persones reals que van ser detectades, o que es va penedir d'haver-hi inclòs. Per una raó o altra, havia estat censurat?

–Vols que parlem?

El pare d'Irene la veia capficada i es preocupava per ella. Va començar a contar-li sense ganes les seues tribulacions i ja no va poder parar durant més de mitja hora. Era llarg d'explicar. No es va sentir millor per això, tanmateix.

–Tan bo era l'epíleg?

–No era cap obra mestra de la literatura, però m'agradaria haver-lo llegit quan tenia disset anys.

–Que quants en tens, ara? –va preguntar ell fent-se el graciós, amb aquell somriure irònic i paternal que tanta ràbia li podia arribar a fer.

–Vint-i-tres, ho saps perfectament.

Quants en tenia son pare? Cinquanta-un? O cinquanta-dos ja? A ell, disset o vint-i-tres li devien parèixer exactament igual. A quina edat s'allunyava un ineluctablement de la joventut, de la realitat, del senderi?

–Conec algú que coneix el tal Narcís. El teu autor, vull dir. De fet són bastant amics. Si vols puc parlar amb ell, potser podria mirar de convèncer-lo que et signe aquesta autorització que necessites.

Per provar no perdia res. Aquest amic de son pare –i de l'autor– es deia Albert i també era escriptor. Van quedar amb ell a la vesprada en una cafeteria del centre, al carrer Major. Irene li va fer un resum, ràpid però

acurat, de les dues qüestions clau: el seu problema amb el TFM i el misteri de l'epileg. Albert, lògicament, es va mostrar més interessat, i sorprès, pel segon tema. Li va ensenyar les imatges i ell es va ajustar les ulleres per llegir-s'ho amb atenció.

–No tinc cap dubte –va dir tot seguit, després de tornar-li el mòbil– que això ho va escriure Narcís. Només m'han xocat dos detalls, dues foteses sense més importància. Una coma mal posada i un castellanisme. Això no és habitual en ell, se sap el diccionari de memòria i és tan meticulós que sol deixar frustrats els correctors de l'editorial, perquè mai li poden esmenar res.

–Quin castellanisme?

–Inclús.

–Però “inclús” és correcte, no és un castellanisme.

–Com a adverbí.

–Sí, com a adverbí.

–Tant s'hi val. El text és seu, sens dubte. Són el seu estil i les seues dèries. Si vols saber què van fotre amb això, puc preguntar-li-ho.

–A Narcís?

–És clar.

–T'ho agrairia moltíssim.

–No em costa res.

–Puc anar amb tu a veure'l?

Albert s'ho va pensar uns segons i va arronsar els muscles.

–Per mi sí.

Encara sort. Potser exagerava, però la capficava deixar el seu futur en mans de dos homes de mitjana edat. De manera que van tornar a quedar l'endemà a la mateixa hora i al mateix lloc. Aquesta vegada, Albert la va esperar fora, i en arribar Irene la va convidar amb un gest de la mà a continuar caminant.

–Som-hi –va exclamar.

–Però... on hem d'anar? –va preguntar ella.

–A sa casa –va contestar Albert–. A Narcís no li abellia eixir. Si et pareix una mica aspre no faces cas. És una persona poc sociable, però no mossega.

Pel camí –plaça de la Pau, carrer Asensi, plaça Fadrell...–, a mesura que prenia consciència de la situació, Irene va començar a sentir un neguit segurament gens justificat. Al cap i a la fi, no eren exactament uns desconeguts. Un era amic de son pare i l'altre, per tant, amic d'un amic. Quin perill es pensava que podia córrer? Li va fer vergonya ser tan suspicax i tan covarda. Narcís vivia en un pis del camí de Sant Josep. Irene no havia vist mai una casa tan plena de llibres, amb prestatgeries a totes les parets, fins i tot al passadís. Els va fer entrar al saló. Allí també. Llibres i més llibres. I la penombra pertot. Els llibres no deixaven passar la llum? Narcís se la va mirar de dalt a baix. Després es va adreçar a Albert.

–Vens ben acompanyat –li va dir.

–Irene –la va presentar–. És filla d'un amic. Però crec que ella ja t'havia escrit algun correu. Fes memòria. Està estudiant a la universitat i ha fet un descobriment que et concerneix.

Tan bon punt va veure les fotos, Narcís es va avenir a concedir-li l'autorització, sempre que li lliurara l'original d'on s'havien tret. Era evident que li hauria donat qualsevol cosa a canvi de la prova material de l'epíleg. Irene li va dir que sí sense pensar-s'ho ni un instant. Va marxar alleujada. Ja afrontaria més tard les previsibles complicacions. Perquè, en realitat, l'amiga de Josep ni tan sols sabia on tenia el llibre. Molt probablement a Castelló, a casa dels seus pares, però ella estava estudiant a Barcelona, a la Pompeu Fabra. I suposant que vinguera, i que el trobara en alguna prestatgeria, o dins d'alguna caixa al traster, potser no voldria desfer-se'n sense més ni més. Què faria ella aleshores? La idea de falsificar l'epíleg no va ser seua. Se li va acudir a Josep, de fet. O la va suggerir Josep. Que antiquat resulta parlar d'originals, va dir a la seua germana, ara que es poden traure infinites còpies de qualsevol cosa, tantes com facen falta.

Es van citar a la mateixa cafeteria on s'havia vist dues vegades amb Albert. Irene s'havia negat a tornar sola a casa de Narcís, aquella aclaparadora biblioteca de Babel. Van demanar dos tallats, per a ell descafeïnat. La transacció va ser ràpida. Narcís portava la seua autorització, impresa i signada, dins d'un sobre. Irene també havia desat dins d'un sobre la seua còpia facsímil de l'epíleg. Quan van dur a terme l'intercanvi, Irene no es va poder estar de pensar en aquelles pel·lícules antigues d'espies, en blanc i negre, que solia mirar son pare, on tots els personatges es comportaven amb la solemnitat i l'artifici d'una partida d'escacs. Ambdós van donar una ullada ràpida als continguts respectius, sense traure del tot els papers. Després es van mirar com si no saberen què dir-se. De moment, l'engany havia

funcionat. Narcís va parlar quan Irene estava a punt de preguntar-li si podia marxar.

–No sabràs mai per què vaig escriure l'epíleg, ni per què el vaig fer retirar.

–Per una coma mal posada –va replicar impulsivament –, i un castellanisme, o no, que al cap d'un any ja era admès als diccionaris. Ningú és perfecte.

Al vespre, com sempre, va parlar amb Isabel i li va explicar l'entrevista fil per agulla.

–Com t'has passat, això li ha degut picar.

–Una mica, supose. Però està encantat amb mi. M'ha confessat que les seues novel·les adultes van ser un fracàs comercial, al contrari que les juvenils, i que això el va decebre i el va fer plegar. Però ara, el redescobriment de l'epíleg, i assabentar-se de l'èxit que va tindre, per limitat que fora i circumscrit a un grupet d'adolescents, li ha fet venir ganes de tornar-hi i se sent inspirat. Fa una estona m'ha enviat uns esborranys. Pretén que li diga què em pareixen. Vol que tornem a veure'ns per parlar-ne.

–Bloqueja'l.

–Ho faré, si insisteix.

–Em pareix increïble que et prenguera per la nòvia del seu amic. Quin parell de vells verds.

–Quan va comprendre que havia clavat la pota es va fer tot roig.

–I tu per què creus que degué escriure l'epíleg?

–Tant se me'n fot per què el va escriure. Estic fins al cony de novel·les i d'escriptors. Jo només vull poder

llegir el TFM i oblidar-me de tot d'una vegada. Et jure que aquest estiu no pense tocar un llibre!

Va agafar aire i va continuar.

–Però em puc imaginar que s'hi va posar a correu, en un rampell d'inspiració, quan el llibre ja estava acabat i tancat per a impremta. Ho va trametre a l'editorial a última hora i per això no es van corregir les errades. I després se li degué refredar l'entusiasme, aquella sensació d'eufòria que acompanya les idees noves de trinca, aparentment brillants, i va pesar més la vergonya de la feina lliurada amb defectes. La mania del perfeccionisme va poder encara més que la il·lusió d'escriure.

–Inclús.

–Sí, inclús.

Notes

En el moment d'escriure aquest llibre no hi ha vols directes de Madrid a Antananarivo. I l'Instituto Cervantes no té cap seu a Madagascar. La major part del conte “*Rendez-vous*” és igualment ficció. Però el llac artificial d'Anosy, en forma de cor, és real.

Els noms dels personatges de “La pèrdua de la gràcia” s'inspiren en la vida de Sant Agustí. Les referències de l'interludi esotèrico-filosòfic a la meitat del relat són totalment verídiques, excepte, òbviament, l'última, referent al futur del Reglament General de Protecció de Dades de la Unió Europea.

La casa enmig d'un estany de “La flauta de Pan” va eixir directament d'un somni. Pel que fa al cèlebre personatge de J. M. Barrie i la síndrome a què dona nom, deia John Fowles que es pot rebutjar la tirania de l'adolescent que portem dins, però que el preu serà no poder continuar escrivint (“La resta del món pot censurar i soterrar el seu passat privat”, però els escriptors no poden, diu en el pròleg de *The Magus*).

En “*Pop art*”, “*Tentatur homo interius à Diabolo...*” és una citació de l'oració fúnebre en les exèquies de Victòria Gavaldà i Sorita, muller de Baltasar Mas i Gil, batle de Vilafamés, celebrades a l'església de l'Assumpció d'aquest municipi de la Plana Alta el 15 de setembre de 1697 (segons la transcripció de Xavier Allepuz en *Victòria Gavaldà Zorita i Orfanell. La Santa del Batle*, 2003). Un exemplar de la primera edició en castellà (l'original era en llatí) de *L'educació de la dona cristiana* de Lluís Vives,

de 1528, es va trobar l'any 2019 entre el fons documental de l'antic Palau del Batle, actualment seu del Museu d'Art Contemporani Vicente Aguilera Cerni. Que aquell llibre continga un acròstic esperant ser desxifrat és invenció meua (o això crec).

Per al conte “Coca de xocolate” em vaig inspirar, notòriament, en certes notícies sobre infiltracions del Cuerpo Nacional de Policía que implicaven relacions sentimentals de parella.

Tal com s'indica a l'inici, el conte o llegenda medieval inscrit en “Un dimoni en pràctiques” és totalment fals, imaginat per mi. Per tant, ni el va buscar Joan Perucho al monestir de Benifassà ni calia que el buscara enlloc.

“L'epíleg”, malgrat el seu títol potser ambigu, no vol ser sinó un altre dels contes d'aquest recull. El darrer del llibre. Però és cert que també es podria llegir, en algun sentit bastant obvi, precisament com un epíleg.

Castelló de la Plana, estiu de 2024.

Rendez-vous	1
La pèrdua de la gràcia	25
La flauta de Pan	51
Pop art.....	79
Coca de xocolate amb llima	99
Un dimoni en pràctiques.....	113
L'epíleg.....	119
Notes.....	131

Carles Bellver Torlà (Castelló de la Plana, 1967).
Analista de tecnologia educativa en la Universitat Jaume I
de Castelló. Escriptor de contes estranys.

Altres llibres:

El llibre de tòpics (2002).

La vida canina (2005). Premi de narrativa Vila
d'Almassora.

L'home del calendari (2011).

La nit mil dos (2012).

Un cel nou i una terra nova (2015). Premi de narrativa
breu Josep Pascual Tirado.

